

Torsdagen den 3 maj

Kl. 12.00–14.55
16.00–16.26

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 12 april justerades.

§ 2 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2017/18:519

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:519 Omhändertagande av berusade personer
av Lotta Finstorp (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 25 maj 2018.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 2 maj 2018

Socialdepartementet

Annika Strandhäll (S)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditionschef

§ 3 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2017/18:253 till civilutskottet

2017/18:254 till socialförsäkringsutskottet

Motioner

2017/18:4139 och 4141 till försvarsutskottet

2017/18:4158 till socialutskottet

2017/18:4147, 4149 och 4150 till näringsutskottet

2017/18:4129 till trafikutskottet

2017/18:4160 till civilutskottet

2017/18:4151 och 4155 till civilutskottet

2017/18:4137 till civilutskottet

2017/18:4157 och 4159 till civilutskottet

§ 4 En karensdag mindre i arbetslöshetsförsäkringen

Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2017/18:AU13
En karensdag mindre i arbetslöshetsförsäkringen (prop. 2017/18:152)
föredrogs.

Talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 10.)

Apoteks- och
läkemedelsfrågor

§ 5 Apoteks- och läkemedelsfrågor

Socialutskottets betänkande 2017/18:SoU16
Apoteks- och läkemedelsfrågor
föredrogs.

Anf. 1 EMMA HENRIKSSON (KD):

Herr talman! Då har turen kommit till att debattera ett betänkande från socialutskottet gällande apoteks- och läkemedelsfrågor. Det är ett betänkande som behandlar ett sextiototal motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2016/17 och 2017/18.

Apoteken spelar en otroligt viktig roll för hälso- och sjukvården och för hälsan i vårt land. Varje dag besöker ungefär 330 000 personer ett apotek. Det är givetvis viktigt för var och en som ibland behöver besöka ett apotek att verksamheten fungerar väl och att man kan lita på att medicinerna finns tillgängliga när man behöver dem, vidare att apoteket är tillgängligt och att man får det råd och stöd vid utlämnandet av medicinerna som man har behov av.

Det genomfördes en stor reform av apoteken 2009. Från den dagen har tillgängligheten till apotek ökat markant. Före 2009 låg Sverige i bottenlistan i hela OECD i fråga om tillgången till apotek för medborgarna. Tätheten var 9,9 apotek per 1 000 invånare. Det ska väl sägas att Sverige inte är riktigt i topp än, även om tillgängligheten har ökat markant. Nu ligger Sverige jämfört med andra europeiska länder ungefär i mitten.

Tillgången till apotek har ändå ökat i alla län. Den del där det är svårast att upprätthålla god tillgänglighet på apotek är glesbygd, men vi har lyckats se till att situationen är oförändrad. Det har alltså inte skett någon minskning. Det är ändå så att bara 0,4 procent av befolkningen har mer än en halvtimme enkel resväg för att ta sig till närmaste apotek. Det är bra med tanke på hur vårt land ser ut, där det i stora delar är glesbygd.

För de flesta har förtäningen inneburit mindre än 20 minuter för nästan hela befolkningen till närmaste apotek, men många har i dag fler apotek att välja på inom fem till tio minuters resväg.

Framför allt har vi sett en stor skillnad i apotekens öppettider. Före omregleringen fanns 154 söndagsöppna apotek i hela landet. I dag finns 541 söndagsöppna apotek. Det är klart att sådant spelar en roll när du drabbas av hög feber och snabbt behöver läkemedel eller om du får en annan åkomma som gör att du behöver få tag i det som kan ge lindring för dina besvär.

Kristdemokraterna anser att det finns en stor outnyttjad resurs i den farmaceutiska kompetens som finns på apoteken. I andra betänkanden som rör apoteks- och läkemedelsfrågor har flera av förslagen redan behandlats. Jag skulle ändå vilja passa på att nämna några av dem.

I grannländer nyttjar man kompetensen för att genomföra strukturerade läkemedelssamtal. Den hjälpen ges också varje gång någon har nyinsjuknat i en kronisk sjukdom. Den kunskapen och kompetensen finns inte bara hos läkarna utan framför allt hos den farmaceutiska personalen. De skulle därmed kunna avlasta hälso- och sjukvården.

Vi vill att farmaceuterna ska kunna erbjuda hälsosamtal, coachande samtal, för personer som behöver hjälp med att sluta röka, hantera stress, minska alkoholkonsumtionen eller gå ned i vikt. Det skulle bidra stort till folkhälsan.

I det här betänkandet lyfts en specifik fråga fram, nämligen en översyn av generikasystemet. För att hålla nere kostnaden för mediciner finns ett system som innebär att man byter ut ett läkemedel till ett läkemedel som under den månaden har det lägsta priset. Inte minst för en del äldre patienter kan det vara svårt när det läkemedel som patienten behöver varje månad byter namn, utseende eller förpackning. Vi vill att man ska se över möjligheten för farmaceuter att göra detta byte och att förlänga den tidsperiod som ett visst läkemedel gäller för att minska det ständiga bytandet. Det kan bli svårt för en del personer att veta vilket av läkemedlen de faktiskt tar. Många som tar läkemedel tar inte bara ett läkemedel utan flera.

Kristdemokraterna vill särskilt lyfta fram frågan om särläkemedel. Läkemedel som tas fram för små patientgrupper, för personer med sjukdomar där enbart specifika läkemedel kan ge lindring eller bättra hälsa, kan innebära en hög kostnad för den enskilde. Det är viktigt att det inte är så stora skillnader som det är i dag mellan landstingen. Därför behöver staten ge ökat stöd med utgångspunkt i samma etiska principer för dessa personers särskilda behov.

För tids vinnande väljer jag att inte yrka bifall till någon av våra reservationer, men jag står självklart bakom dem.

Anf. 2 CHRISTINA ÖSTBERG (SD):

Herr talman! Jag yrkar bifall till reservationerna 1 och 5.

För Sverigedemokraterna är det viktigt med en säker, effektiv och jämlik läkemedelsförsörjning och en apoteksmarknad med god tillgänglighet och service. Patienter ska kunna lita på att den medicin de hämtar ut är tillgänglig, har den effekt den är avsedd för och att den är försäkrad.

De flesta läkemedel omfattas av läkemedelsförsäkringen, men varje år säljs hundratusentals oförsäkrade läkemedel. Skador av dessa läkemedel har rapporterats. I anslutning till varje läkemedel anges i Fass, läkemedelsbranschens samlade förteckning, om det omfattas av läkemedelsförsäkringen. Läkemedel som säljs på internet omfattas inte av försäkringen om

det inte inhandlats via ett apotek som Läkemedelsverket godkänt. Om läkemedlet är försäkrat via den svenska läkemedelsförsäkringen kan patienten få både en reglering av skadan och en bedömning som ger möjlighet till att överklaga hos Läkemedelsskadenämnden.

För patientsäkerheten är det av största vikt att patienten känner till vilka läkemedel som har ett omfattande försäkringsskydd och vilka som inte har det. Ett oförsäkrat läkemedel kan även väljas till periodens vara av Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket, och vi anser att det måste skapas möjligheter för ordinerande läkare och patienter att få information om huruvida ett läkemedel som har valts till periodens vara är försäkrat eller inte.

Herr talman! Vi sverigedemokrater värnar om de äldre i Sverige. Det är en grupp som väntar in i det längsta med att gå till läkaren och inte gärna tar läkemedel i onödan, men det är ändå den största användargruppen av läkemedel.

Läkemedelsförskrivningen till personer som är 75 år och äldre har ökat med nära 60 procent under de senaste 25 åren. Nya, effektivare läkemedel introduceras, och med dem uppstår nya behandlingsmöjligheter. Samtidigt ökar läkemedelsrelaterade problem hos äldre, och man behöver se över vilken nytta dessa läkemedel har för de äldre. Väl fungerande behandling har därför stor betydelse för dessa patienter, som ofta har flera sjukdomar samtidigt. Åldrandet ändrar också kroppens förutsättningar i förhållande till läkemedelsbehandlingens effekter.

Läkemedelsrelaterad problematik hos äldre är dock ett omfattande problem, både för individen och för sjukvården, och kunskapen om detta är dålig. För att stödja ökad kompetens inom området har Socialstyrelsen tagit fram en webbutbildning som i första hand riktar sig till AT-läkare. Det är positivt, men vi anser att det behövs mer forskning och utvärdering beträffande problemen med läkemedel för gruppen äldre patienter. Vi anser också att det är viktigt att utveckla tillsynen på apoteksmarknaden och att förtydliga apotekens grunduppdrag.

Anf. 3 BARBRO WESTERHOLM (L):

Herr talman! Liberalerna har tre reservationer i detta betänkande som jag tänkte kommentera.

Den första gäller läkemedelsförsäkringen. Det är ju väldigt bra att vi i Sverige har en läkemedelsförsäkring. Det hade vi inte när neurosedynkatastrofen inträffade. Där startade en rad processer. Kvinnor som hade fått biverkningar av p-piller – blodpropp, gulsot och sådant – startade en rad juridiska skadeståndsprocesser som var både smärtsamma och kostsamma. Det här väckte idén att införa en läkemedelsförsäkring i Sverige så att man fick ett smidigare ersättningsystem för allvarliga oväntade läkemedels-skador.

Men nu är det ju så, som vi hörde nyss, att alla läkemedel inte är försäkrade. Det finns ett litet antal som inte är det, och det har hänt att de har blivit månadens vara. Det har gått bra – företagen har haft tur; det har inte hänt något. Men det innebär ju inte att det inte kommer att hända något framöver.

Därför måste vi, som vi i Liberalerna ser det, skapa ett system med obligatorisk försäkring. I väntan på det borde det finnas ett upplysningsansvar för apoteken att tala om att det här inte är ett försäkrat läkemedel. Jag vet att det här är en komplex fråga och att den bereds i Regeringskansliet. Men vi i Liberalerna känner ändå att det är viktigt att framhålla från riksdagens sida att även om det här är komplext får man inte töva med att komma i mål.

Det andra jag vill ta upp är under punkt 4, Finansiering, subvention och prissättning av läkemedel. Problemet ligger framför allt i väldigt dyra läkemedel som används för behandling av patienter med sällsynta diagnoser. Vi har diskuterat det här i riksdagen gång efter annan, men det är viktigt att hela tiden lyfta frågan och hoppas att den utredning som kommer i höst löser problematiken.

När den europeiska läkemedelskontrollen har godkänt ett läkemedel, den svenska läkemedelskontrollen likaså och man har funnit att nyttan överstiger riskerna, då fastnar det hela i att läkemedlet upplevs som för dyrt och inte hälsoekonomiskt lönsamt. De patienter som har gått och väntat på det här läkemedlet och deras anhöriga far naturligtvis väldigt illa i det läget.

Jag har en fallbeskrivning – en pojke med Duchennes muskeldystrofi. Det är en sjukdom som drabbar främst pojkar och män. Man kan inte bilda muskler, och den sista muskeln som så att säga ger upp är hjärtmuskeln. Nu har det börjat komma läkemedel. Det finns ett godkänt läkemedel, men det har betraktats som för dyrt i den region där den här pojken bor. Men i en grannregion kan han få det, och nu står familjen inför frågan: Ska vi flytta till den andra regionen?

Det här blir helt fel. Vi i Liberalerna ser att när det gäller den här gruppen av läkemedel måste det till en nationell finansiering. Kostnaderna ska inte ligga på ett enskilt landsting eller en enskild region.

Det tredje jag vill ta upp är läkemedel och äldre. De läkemedel som används oftast av årsrika personer och som oftast ger läkemedelskomplikationer, till exempel blödningar vid användning av blodförtunnande medel, är faktiskt inte utprovade på den åldersgruppen. Det har betraktats som för svårt att pröva läkemedel på årsrika, sköra patienter som dessutom använder andra läkemedel.

Europeiska läkemedelsmyndigheten har nu vaknat – efter drygt tio år då den här frågan har legat på bordet – och börjat vidta åtgärder. Men nu ska ju Europeiska läkemedelsmyndigheten flytta från London till Amsterdam, och alla myndighetsförflyttningar leder till stora personaltapp. I det här läget är det också hög expertis man förlorar. Risken är att arbetet som EMA, Europeiska läkemedelsmyndigheten, har startat stannar upp. Då blir det extra viktigt att vi i Sverige tar oss an den här frågan som ett komplement till det arbete som har startats hos EMA.

Av de tre reservationer vi har är det denna, reservation 5, som jag yrkar bifall till.

Anf. 4 ANNA-LENA SÖRENSON (S):

Herr talman! Läkemedel utgör en stor och mycket viktig del av sjukvården. Att alla får tillgång till effektiva läkemedel är väsentligt för att sjukvården ska vara jämlik. Likaså är det viktigt för vårt förtroende för

vården och för vårdens resultat att hanteringen av läkemedel sker på ett säkert och ansvarsfullt sätt.

Betänkandet som vi debatterar här i dag behandlar som sagt ett sextio-tal yrkanden. Flertalet tar upp angelägna ärenden som säker läkemedels-hantering, patienternas ställning, säker tillgång till nödvändiga läkemedel och läkemedel till sällsynta tillstånd samt god och jämlik vård.

En rad genombrott har skett under de senaste åren, inte minst inom cancerområdet. Flera verkningsfulla läkemedel har kommit ut på marknaden som innebär att fler kan leva med sin sjukdom om de får rätt be-handling. Vi ser också att det kommer att komma ännu fler läkemedel inom den närmaste framtiden. Det innebär en stor utmaning för oss att se till att de implementeras i vården på ett ordnat sätt och att det finns ut-rymme för att finansiera dem.

Det är tillfredsställande att de flesta brister som påtalas i motionerna redan är omhändertagna eller har uppmärksammats av regeringen, som i sin tur har gett myndigheter i uppdrag att förbättra eller utveckla.

Ett exempel är det förslag om utbyte som Emma Henriksson tog upp tidigare och som man har motionerat om. Där är en proposition på väg fram till riksdagen, och vi beräknas debattera och besluta om detta den 11 juni. Det är en angelägen proposition – precis som Emma Henriksson påpekar ger den möjlighet till utbyte av ett läkemedel som ligger utanför förmånen till ett som ligger innanför, vilket innebär lägre kostnader för både patienten och samhället.

De förslag som Barbro Westerholm presenterade är också sådant som är på väg fram eller redan är omhändertaget. Ett exempel är problemet med finansiering och prissättning av sällsynta läkemedel. Det behandlas av den läkemedelsutredning som är tillsatt och som beräknas lägga fram sitt för-slag den 1 december.

När det gäller läkemedel för äldre och att ha en bra kunskap om detta, liksom genomgångar, är propositionen om en nationell läkemedelslista på väg till riksdagen. Socialstyrelsen har också ett uppdrag att komma med föreskrifter när det gäller läkemedelsgenomgångar för de äldre.

Med detta yrkar jag bifall till utskottets förslag och avslag på reserva-tionerna.

Anf. 5 LENA ASPLUND (M):

Herr talman! Som föregående talare har sagt är detta ett motionsbetän-kande gällande apoteks- och läkemedelsfrågor.

Kostnaderna för läkemedel inom förmånen förväntas öka från 22,1 miljarder 2016 till 26,8 miljarder 2019. Räknar vi in kostnaderna inklusive egenavgifter kommer de att öka från nästan 28 miljarder till 32 miljarder. Det är väldigt mycket pengar. Ett antal faktorer som är avgörande för ut-vecklingen är den växande och åldrande befolkningen, som många gånger med åldern har ett större läkemedelsbehov. Antalet cancerfall ökar varje år, vilket till stor del beror på att Sveriges befolkning blir allt äldre – och att fler lever längre med sin cancersjukdom, vilket är oerhört positivt.

Äldre kvinnor har en högre läkemedelskostnad än män i samma ålders-kategori. Varför vet jag inte, men det vore intressant att ta reda på. Ett annat exempel är att allt fler äldre hämtar ut blodfettssänkande läkemedel. Omkring 960 000 personer – nästan 1 miljon – hade minst ett uttag av nå-got blodfettssänkande läkemedel 2017, och det stora flertalet befann sig i

den äldre åldersgruppen. Drygt var tredje person över 65 år tog något blodfettssänkande läkemedel någon gång under året.

Kostnaderna för rekvisitionsläkemedel beräknas också öka, till nästan 9 miljarder 2019. Rekvisitionsläkemedel är sådana läkemedel som köps in av vårdgivaren och ges direkt till patienten till exempel inne på ett sjukhus. Befolkningen köper även alltmer receptfria läkemedel – under 2017 uppgick försäljningen till 4,7 miljarder kronor.

Läkemedelskostnader är en stor utgift för staten. Vi lägger nästan lika mycket pengar på läkemedel som vi gör på försvaret. Vi kommer att debattera detta mer framöver, när propositionerna om utökade möjligheter till utbyte av läkemedel och om en nationell läkemedelslista kommer. Men det är viktigt att vi har i åtanke att det går åt mycket pengar – vilket det givetvis också måste få göra – så att det finns pengar till detta.

Jag ska säga några ord om apoteken. I dag finns det 1 392 öppenvårdsapotek i Sverige. Sedan omregleringen 2009 har antalet apotek ökat med 463 stycken, eller 50 procent. Tillgängligheten har också ökat markant – det genomsnittliga öppethållandet per apotek har ökat med drygt tio timmar i veckan. Vi kan ju se att det runt stora köpcentrum dit man åker och handlar inte är ovanligt att apoteken har öppet lika länge som de större matkedjorna, det vill säga till kanske klockan elva på kvällen.

Vidare har antalet söndagsöppna apotek ökat, från 154 till 526. Många av de 154 som fanns tidigare hade söndagsöppet på så sätt att det fanns en liten lucka under kanske två timmar mitt på dagen där man kunde hämta ut läkemedel. I dag är de helt öppna. Jag måste därför konstatera att apoteksomregleringen har varit lyckad och kommit våra invånare till gagn.

Apotekens e-handel har också utvecklats snabbt, och sedan hösten 2015 erbjuder alla apotekskedjor e-handel via internetapotek. Branschen tror inte att antalet fysiska apotek kommer att öka som de har gjort hittills men däremot att e-handeln kommer att öka. Alla apotekskedjor erbjuder som sagt e-handel, och det är mycket positivt att du kan få hem dina apoteksvaror i brevlådan – speciellt för människor som bor i glesbygd och har långt till ett fysiskt apotek.

Socialminister Annika Strandhäll var för ett tag sedan ute och ondgjorde sig över apotekets sortiment. Så här skrev hon: ”Apoteken ska vara bäst på medicin – inte smink.” Hon skrev också att apotek ska ha medicin som sin huvuduppgift, inte smink eller nagellack. Exakt så har hon uttalat sig.

Jag tycker att det var ett rätt märkligt uttalande, då 75 procent av omsättningen utgörs av förskrivna läkemedel och 10 procent av omsättningen utgörs receptfria läkemedel. Endast 15 procent av apotekets omsättning är handelsvaror. Det skiner igenom att socialminister Strandhäll inte gillar omregleringen av apoteksmarknaden – en omreglering som har varit väldigt lyckad och framgångsrik. Det är faktiskt inte mer än tio år sedan vi inte kunde köpa huvudvärkstabletter eller nässprej på en vanlig matbutik. Jag tror inte att det är många som vill backa bandet, förutom möjligtvis socialminister Strandhäll.

Herr talman! Vi kommer att debattera apoteks- och läkemedelsfrågor fler gånger i den här kammaren före sommaruppehållet, så jag tackar därmed för mig.

Anf. 6 JAN LINDHOLM (MP):

Herr talman, åhörare, tittare och lyssnare! Den rödgröna feministiska regeringen arbetar systematiskt och målmedvetet för en långsiktigt hållbar välfärdspolitik.

Hälso- och sjukvård är viktigt för allas vårt välbefinnande, och hur hälso- och sjukvården styrs blir därför avgörande för i vilken utsträckning den kan bidra till en långsiktigt hållbar välfärd. Hur läkemedelsförsörjningen styrs är ett exempel på en sådan fråga, som alltså handlar om att bidra till en långsiktigt hållbar välfärd.

Som siste talare kanske det inte finns så mycket att tillägga eftersom vi på riksdagens bord har ett motionsbetänkande där det i de flesta frågor som tas upp av motionärerna – det är ju där de startar – faktiskt inte finns så mycket motsättningar. När det exempelvis gäller förslagen om åtgärder för en effektiv och säker läkemedelsanvändning lämnade regeringen en proposition med förslag på åtgärder för mindre än en månad sedan, och jag tror att den tar upp många av de frågor som togs upp av motionärerna i höstas och delvis kanske även tidigare år.

När det gäller brister i information om försäkringar vid eventuella komplikationer, vilket har tagits upp av några av de tidigare talarna, är det komplexa frågor – vilket också har nämnts av tidigare talare – som regeringen fortsätter att arbeta med. Jag tror inte att det heller där råder några större skillnader i hur allvarligt vi ser på att dessa frågor måste lösas.

När det gäller läkemedelsgenomgångar för personer som har många olika ordinationer pågår det ett uppföljningsarbete, och Socialstyrelsen har i uppdrag att komma med förslag för att åtgärda problem som eventuellt kan kvarstå.

Jag noterar också att många av de motioner som finns här och de förslag regeringen arbetar med är sådant som även vi miljöpartister har motionerat om före den här mandatperioden, när vi var i opposition och naturligtvis såg det som vår roll som oppositionsparti att komma med förslag. Det finns alltså egentligen inte särskilt många nyheter i betänkandet.

Jag har själv under de 14 år då jag har varit riksdagsledamot engagerat mig mycket i problemen med biverkningar av läkemedel. Jag tycker att det är väldigt bra att ledamöter i riksdagen hela tiden motionerar om och uppmärksammar problematiken, för den är allvarlig. Tyvärr verkar den svenska läkarkåren alldeles för ointresserad av att rapportera biverkningar, särskilt när det gäller de mindre vanliga. Dem är man väldigt dålig på att upptäcka och rapportera. Regeringen har emellertid ingått ett avtal med SKL, det vill säga Sveriges Kommuner och Landsting, och avsatt resurser för att förenkla systemen för inrapportering av biverkningar. Min förhoppning är att detta ska leda till att vi får en förbättring av insamlingen av information.

Regeringens proposition om utökade möjligheter till utbyte av läkemedel tror jag tar hand om de flesta av de förslag som motionärerna lämnar när det gäller utbyte och prissättning. De kvarstående frågorna tror jag också, vilket några tidigare talare har sagt, tas om hand i den pågående läkemedelsutredningen.

Herr talman! Man kan sammanfattningsvis säga att nya läkemedel ständigt utvecklas och att sjukdomstillstånd som tidigare varit svårbehandlade tack vare denna utveckling blir enklare att ta om hand. Ofta får man även bättre resultat.

Det är en utveckling som fristående från politiken går åt ett håll där vi kan göra mer och bättre. Personligen tycker jag därför att det är ganska svårt att se de politiska konflikterna och dimensionerna i de här frågorna. Jag tror att det i första hand handlar om rent praktiska saker: att hitta fungerande system med ekonomiskt rimliga lösningar som är säkra för patienterna. För alla vill förmodligen att vi så långt som möjligt ska utnyttja de möjligheter som forskningen och läkemedelsutvecklingen ger oss för att förbättra för dem som drabbas av ohälsa.

Självklart är det oppositionens roll att driva på, så att inte ansvariga myndigheter och regeringar försitter möjligheter. Man måste ändå konstatera att regeringen under den här mandatperioden har varit ovanligt produktiv och lämnat förslag till lösningar på väldigt många av de frågor som lyfts upp.

Det som jag kanske saknar – något som jag tycker att alla regeringar genom åren varit dåliga på – är att man vågar ta fram system för ett mer långsiktigt arbete för att förebygga ohälsa. Att förebygga ohälsa är enligt min mening långsiktigt den enda verkliga möjligheten att göra det som flera tidigare talare har talat om, nämligen att ta sig an kostnadsutvecklingen på läkemedelsområdet.

Herr talman! Mot denna bakgrund yrkar jag bifall till utskottets förslag.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under § 10.)

§ 6 Vissa ändringar i läkemedelslagen

Socialutskottets betänkande 2017/18:SoU23
Vissa ändringar i läkemedelslagen (prop. 2017/18:91)
föredrogs.

Talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 10.)

§ 7 Studiestöd, Högskolan och Forskning

Utbildningsutskottets betänkande 2017/18:UbU11
Studiestöd,
Utbildningsutskottets betänkande 2017/18:UbU16
Högskolan och
Utbildningsutskottets betänkande 2017/18:UbU17
Forskning
föredrogs.

Anf. 7 ERIK BENGTZBOE (M):

Herr talman! Vi har ett ganska omfattande debattunderlag i dag, nämligen tre betänkanden om studiestöd, högskolan och forskning som är värda att sambehandla, för det är frågor som hänger tätt samman. Det handlar om hur högre utbildning fungerar och finansieras.

Sverige har en lång tradition av starka exportdrivande företag. Det är många stora företag som vi har anledning att vara stolta över, vissa med lång historia och vissa som är avsevärt yngre. Ska vi lyckas kompetensförsörja dessa företag och arbetsgivare även för framtiden är det dock viktigt att vi har en utbildningskedja av högsta kvalitet hela vägen från förskolan till universitetsstudier. Det är på det sättet vi bygger Sverige starkt för framtiden. Det är också på det sättet vi skapar livschanser för enskilda individer.

Vi har i dag ett stort behov av att använda vårt universitetssystem och våra lärosäten på ett så effektivt sätt som möjligt. Vi lider stor brist på ingenjörer, sjuksköterskor och lärare. Listan över bristyrken kan man göra praktiskt taget hur lång som helst. Det är därför viktigt att vi orkar lyfta blicken och inte fastnar i gamla ramar utan funderar på hur vi kan öka genomströmningen, hur vi kan underlätta för studenter att välja rätt utbildning och hur vi stärker kvaliteten på de utbildningar vi har, så att de blir så användbara som möjligt.

Den sittande regeringen har valt att lägga mycket fokus och energi i högskolepolitiken på att fortsätta bygga ut antalet platser i Sverige, något som har varit rådande politik i praktiskt taget 50 år. Den politiken får vi dock konstatera har kommit till vägs ände.

Den sittande regeringen har till och med varit tvungen att dra tillbaka förslag om att fortsätta utökningen av antalet platser. Man konstaterar att det kommer att leda till en urholkning av kvaliteten på högskolorna. Så långt har vi kommit.

Missförstå mig nu inte. Det finns enskilda utbildningar där antalet platser behöver ökas, och det finns enskilda utbildningar där söktrycket behöver gå upp. Men nya platser har en tendens att snabbt omvandlas till tomma platser. Lärarutbildningen kan vara ett gott exempel. Där konstaterar expertmyndigheterna själva att det inte är någon idé att utöka den med fler platser, för det leder inte till att fler studenter genomgår utbildningen.

I stället behöver vi skifta fokus i svensk utbildningspolitik när det gäller högre utbildning. Fokus behöver ligga på kvalitet, akademiska resultat och användbarhet hos utbildningen, inte bara på antalet platser. Detta påverkar hur vi jobbar med resurstilldelning och med politiken på bredden.

Herr talman! Åtta av tio studenter i högre utbildning hävdar att man studerar för att man vill få ett jobb. Man försöker välja en utbildning som leder till arbete och ger karriärmöjligheter. Tyvärr är informationen om karriärmöjligheter i dag högst bristfällig för studenter som funderar på vilken utbildning de ska gå.

Det måste bli lättare att jämföra lärosäten, och det måste bli tydligt vilka utbildningar som faktiskt leder till jobb om vi vill göra det möjligt för ungdomar, unga vuxna och vuxna mitt i livet att fatta korrekta beslut om vad de ska studera. Det behöver synas för studenterna, och det behöver synas för lärosätena när de får ersättning för utbildningen. Genomströmning, arbetslivsanknytning och användbarhet hos utbildningen behöver bli ledord snarare än söktryck.

Kvaliteten behöver kunna jämföras mellan lärosäten. Universitetskanslersämbetet behöver få stärkta befogenheter att fortsätta och utöka sina granskningar av kvaliteten på de olika utbildningarna.

Herr talman! Höjda krav på kvaliteten i utbildningen behöver dock matchas med bättre stöd för universiteten att utveckla kvaliteten på sina

utbildningar. Vi kan i dag se hur exempelvis fördelningen av utbildningstimmor är oerhört ojämn mellan olika utbildningar. Resurser behöver tillskjutas från det offentliga för att vi också ska kunna satsa på att prioritera kvaliteten, inte minst inom utbildningar i humaniora.

Vill vi ha ett system som bidrar till kvalitet och genomströmning och som gör det lätt att välja måste det vara transparent, men det måste också vara baserat på att vi premierar akademisk kvalitet, genomströmning, samverkan och arbetsmarknadsetablering.

Därtill behöver vi ha ett utbildningssystem som understöder att man kompetensutvecklar sig även om man redan har en utbildning men behöver förstärka sin kompetens för att fortsätta vara attraktiv på arbetsmarknaden. Då handlar det om att se till att vi har tillgängliga kvällskurser och att det finns sommarkurser och annat som är intressant och attraktivt att läsa. Här pågår ett bra arbete på många lärosäten. Det arbetet behöver spridas och få understöd. Men vi behöver också höja åldersgränsen för när man kan få studiemedel och höja maxbeloppet och fribeloppet när det gäller att låna, så att man får praktisk möjlighet att ta del av dessa utbildningar.

Herr talman! Låt mig fortsätta med forskningsområdet. Här står Sverige inför stora utmaningar. Vi har en lång och god tradition av goda förutsättningar och goda resultat när det gäller forskning kopplad till våra universitet liksom när det gäller de innovationer den leder till. Men världen springer i kapp oss, och det finns anledning att ta ett samlat grepp om de här frågorna.

Alliansen föreslår därför att vi ska göra våra forskningsprogram i Sverige sjuåriga för att matcha hur EU arbetar. Vi behöver se till att forskningsprogrammen också får en tydlig koppling till den övriga universitetspolitiken, så att man utökar det sätt på vilket vi arbetar med forskningspropositionen här i riksdagen.

Sverige skulle också ha en stor fördel av att konsolidera de statliga forskningsfinansierarna, så att det blir enklare att ansöka om medel och så att vi kan prioritera att utveckla de resurser och forskningsmiljöer vi har.

Sverige har en unik forskningsinfrastruktur som behöver nyttjas bättre om vi ska få valuta för pengarna. Det behövs både strategi och analys av hur vi bättre kan göra det. Det handlar inte bara om att exempelvis utnyttja Max IV bättre utan också om att vi funderar över hur vi kan nyttja dessa anläggningar för att locka experter från andra delar av världen att komma och forska i Sverige.

Om Sveriges styrka är att vi har en ganska stark forskningsmiljö på bredden är det vår stora nackdel och svaghet att vi saknar genuina spetsforskningsområden. Det är svårt att peka ut enskilda områden där Sverige är absolut bäst i världen. Ska vi lyckas attrahera externa forskare till Sverige behöver vi bli bättre på att peka ut var vi kan utvecklas. Det finns utvecklingsområden där vi tillhör den absoluta världseliten, exempelvis medtech och life science, som vi skulle behöva prioritera för att verkligen bedriva den yttersta spetsforskningen i världen.

Låt mig, herr talman, konstatera att utskottet också landar i ett tillkännagivande till regeringen om att skärpa kvalitetsanalysen och uppföljningen av forskningsarbetet, som också genomförs. Det är mycket, mycket tacksamt och mycket, mycket välbehövligt. Sverige lägger stora resurser både på högre utbildning och på forskning, och det är av yttersta vikt att

vi i denna kammare faktiskt vet att de pengarna kommer till glädje och landar på rätt ställen. Då måste vi bli bättre på att följa upp och faktiskt kvalitetsanalysera vad våra resurser går till.

Låt mig som avslutning, herr talman, konstatera följande: Det finns mycket vi behöver göra för att utveckla svensk universitets- och forskningspolitik. Det finns dock en avgörande fråga för att göra svensk forskning och högre utbildning ännu mer framgångsrik, som ligger utanför det här utskottets ramar. Sverige har i dag OECD:s lägsta utbildningspremie. Det finns ingen annanstans i den utvecklade världen där det lönar sig sämre att studera vidare. Ordentlig utbildning och livslångt lärande får aldrig någonsin vara en förlustaffär. Tyvärr är det så för många utbildningar i Sverige i dag.

En av de kanske enskilt viktigaste satsningarna vi behöver göra för att stärka högre utbildning är att stärka utbildningspremien och sänka skatten på arbete.

Herr talman! Moderaterna stöder självfallet samtliga av Moderaternas och Alliansens reservationer. Men jag vill särskilt yrka bifall till reservationerna 1 och 2 i UbU16 samt reservationerna 1 och 10 i UbU17.
(Applåder)

Anf. 8 ROBERT STENKVIST (SD):

Herr talman! Jag börjar med yrkandena. Jag yrkar bifall till reservation 6 i UbU11, *Studiestöd*, reservationerna 9 och 19 i UbU16, *Högskolan*, samt reservationerna 16 och 24 i UbU17, *Forskning*.

Jag kan börja med att instämma med föregående talare när det gäller volym, kvalitet och användbarhet gällande studieplatser. Det har jag tjtat om många gånger här.

Hur ska vi få tillräckligt med sjukvårdspersonal i vår landsbygd? Vi har svårt att få tillräckligt med läkare och sjuksköterskor i våra glesbygder. Det är ett känt problem. I USA har de tydligen samma problem, och där har de löst det genom en glesbygdsbonus som manifesterar sig i ett avdrag på studieskulden. Också Norge använder sig av en liknande modell. Vi vill på grund av detta att en utredning ska tillsättas för att klargöra hur ett sådant system ska kunna utformas i Sverige.

Jag har tidigare nämnt vårt förslag om samarbete högskolor emellan gällande administrationen. Det finns effektiviseringsvinster att göra här, som alla förstår. Jag läste för något halvår sedan en skrift från Näringslivets forskningsberedning, där de nämnde just detta som en framtida modell – i samband med att de tyckte att mindre högskolor skulle profilera sig mer.

Detta tror vi är en bra framtida modell för våra högskolor. Jag har inte blivit bjuden på någon konjak, vill jag påpeka, utan detta är en vettig modell som alla vinner på.

Förslaget innebär att mindre högskolor nischar sig på det de är riktigt bra på och att större universitet har ett bredare utbud av utbildningar. Det innebär inte, som jag tycker att föregående talare var inne lite på, att det totala utbudet av utbildningsplatser ökar eller att vi ska starta fler högskolor, utan det innebär att högskolorna sysslar just med det de är bäst på. Samtidigt kan de mindre högskolorna samarbeta administrativt med större lärosäten.

Jag besökte BTH förra året. Det är en nischad mindre högskola. Jag blev faktiskt imponerad av deras verksamhet och utbildningar, herr talman. Jag har sett en del mätningar där de legat mycket högt internationellt sett just på de områden där de har nischat sig. Det måste vara en framtida modell om vi ska bli framgångsrika i vårt land. Jag pratade för övrigt med rektorn där, en mycket vettig och trevlig karl. Han skulle visst sluta. Jag vet inte varför, men det är sorgligt att riktigt bra rektorer slutar.

Inte så mycket på senare tid men för några år sedan kunde vi läsa bras-kande rubriker vid varje läsårsstart om studenter som tvingas bo i tält och liknande på grund av brist på studentbostäder. Dessutom – och det är kanske allvarligare – kunde vi läsa rapporter om att studenter tvingas avstå från sina förstahandsval just för att det saknas studentbostäder. Det är ganska allvarligt. Jag tror mig veta att bristen på studentbostäder fortfarande är allvarlig vid vissa lärosäten. Jag tror att den har blivit lite mindre; man har ju byggt ut på vissa håll. Men en sådan här situation är naturligtvis oacceptabel i en kunskapsnation.

Det krävs bättre styrning av antalet utbildningsplatser korrelerat med antalet studentbostäder. Exakt hur det ska se ut får väl utredas i sedvanlig ordning. Men det måste bygga på ett samarbete mellan Akademiska Hus, högskolan och kommunen, där staten sätter en absolut gräns för att utöka antalet utbildningsplatser på ett lärosäte på en plats där det redan råder brist på studentbostäder, om det inte samtidigt byggs eller på annat sätt ordnas nya studentbostäder.

Låt mig exemplifiera! En högskola vill utöka antalet studieplatser samtidigt som det råder brist på studentbostäder vid lärosätet. Regeringen är positiv till att anslå medel och höja taket för antalet studieplatser, då det kanske råder ett samhälleligt behov av just den utbildningen. Regeringen säger: Varsågod till höjt tak, bara ni ordnar si eller så många studentbostäder! Varsågod och återkom när det är fixat! Det är enkelt.

Vi har också en motion angående lämplighetstest för lärarutbildningar. Vi vet alla här inne att det har kommit en proposition i ämnet. Vi anser att ett lämplighetstest mycket väl kan betraktas som särskild behörighet, som det stod i propositionen. Vi har inget att anföra där. Men vi tycker att något måste göras åt en situation där det sker alltför många avhopp från lärarutbildningen.

Vi anser också att vi måste frånga principen om en tredjedel av varje intagningskategori när det gäller lärarutbildningar. Vi vill minska antalet som kommer in genom högskoleprovet, eftersom det verkar vara huvudproblemet. Vi tror att vi måste göra så för vissa utbildningar. Det kan finnas fler utbildningar. Vi får se i framtiden. Verkligheten får trots allt gå före principer. Att en tredjedel kommer in genom högskoleprov har helt enkelt visat sig inte fungera när det gäller just lärarutbildningar.

Herr talman! Vi har en motion om att samarbete inom akademien med det omgivande samhället måste stärkas. Den motionen har några år på nacken. Vi väckte motionen innan regeringen kom med sin forskningsproposition. Men i forskningspropositionen tycker vi nog att regeringen gick lite för långt. Vi blev hörda lite för mycket.

Man ska ju samarbeta för att uppnå resultat, inte för att erhålla anslag, så detta vänder vi oss emot. Jag anmälde avvikande åsikt i den frågan i Strut-utredningen också. Som jag uppfattade det fick jag alla emot mig och

var ensam om min åsikt. Låt så vara! Jag tror fortfarande att jag har rätt och andra har fel i den frågan.

Jag ska slutligen prata lite om forskning. Sverigedemokraterna är, vad jag vet, det enda parti som är för att vi ska starta en forskningsreaktor. Vi är övertygade om att ska vi kunna hantera framtidens energiproblematik måste vi utnyttja kärnkraft – en kärnkraft som blir säkrare och säkrare. Framtidens kärnkraft kommer ju inte att kunna jämföras med gårdagens Tjernobyl eller Harrisburg. Det är som att jämföra en T-Ford med en modern Volvo i fråga om krocksäkerhet. Det är helt enkelt inte seriöst.

Sverige bör vara med och forska fram nästa generations supersäkra kärnkraft. Visst, vi kan komplettera med vind, sol och annan förnybar energi – jag har inget att anföra mot det. Men det kommer inte ensamt att räcka till när oljan börjar sina och om vi ska ha kvar vår tunga industri, som faktiskt slukar en hel del elström.

Slutligen, herr talman! Jag har tidigare tagit upp frågan om genuspedagogiken och genusforskningen i denna kammare. Jag är lika kritisk till delar av den här läran nu som jag var tidigare. Det Ivar Arpi beskrev i sin artikelserie i Svenska Dagbladet om hur genusläran blivit en överideologi är skrämmande. Kurser i historia tvingas använda radikalfeministiska verk i sin kurs, verk som inte har ett dugg med själva kursen att göra. Lärosätena bestämmer själva hur deras kurser ser ut, det är sant, men kursansvariga ska inte behöva ta med saker som inte har ett dugg med själva ämnet att göra. Arpi beskriver det i en rad artiklar som att man vill ”inkorporera genusvetenskapliga maktteorier i alla universitetens arbetsområden”.

Låt oss vara ärliga: Det här är någonting som får oss att tappa i konkurrenskraft och kanske dessutom gör oss till åtlöje utomlands. Vi föreslår därför nedläggning av Nationella sekretariatet för genusforskning.

Anf. 9 FREDRIK CHRISTENSSON (C):

Herr talman! Vi står givetvis bakom samtliga våra reservationer, men för tids vinnande vill jag endast yrka bifall till reservation 1 i UbU11 *Studiestöd*, reservation 3 i UbU16 *Högskola* samt reservation 1 i UbU17 *Forskning*.

Herr talman! Forskning och högre utbildning är förutsättningar för den svenska konkurrenskraften och för att vi ska klara de utmaningar vi står inför när det gäller att skapa jobb och välbefinnande i Sverige. Sverige har ganska bra förutsättningar. Vi har en avgiftsfri utbildning, ett generöst studiemedelssystem, en bra högre utbildning och en framgångsrik forskning. Det är någonting som vi ska vara stolta över, men vi ska inte vara nöjda. Ska vi hänga med i den internationella konkurrensen och den utveckling som vi ser runt om i världen behöver vi bli ännu bättre på att möta de utmaningar vi står inför.

Jag tänkte till att börja med lyfta fram de utmaningar vi står inför inom den högre utbildningen. Sverige har den sämsta utbildningspremien i OECD. I Sverige lönar det sig minst att utbilda sig om vi jämför med andra länder. Det är låg genomströmning inom den högre utbildningen. Vi har den näst högsta examensåldern i OECD, vilket betyder att vi är näst sämst. Ett antal utbildningar har bristande kvalitet, och vi har en ganska låg andel lärlarledd tid inom den högre utbildningen.

De senaste åren har vi sett stora problem och utmaningar när det gäller internationella studenters möjlighet att komma till Sverige. På grund av långa handläggningstider har de inte kunnat påbörja sina utbildningar. Byråkrati och regelverk påverkar även studenters möjlighet att stanna kvar efter utbildningarna.

Samtidigt har vi på den svenska arbetsmarknaden en väldig utmaning när det gäller att lyckas möta de kompetensbehov som finns. Det handlar både om offentlig sektor och om den privata. Matchningen måste bli bättre så att fler människor får ett arbete och företagen kan få den kompetens de behöver för att ta nya steg, anställa fler och utveckla nya produkter.

Som jag sa inledningsvis är Sverige framgångsrikt när det gäller forskning. Men vi kan se ett antal utmaningar även på forskningsområdet. Vi investerar väldigt stora resurser inom forskningen i Sverige, men vi kan samtidigt se att vi har en relativt låg output på forskningen. De privata investeringarna i forskning och utveckling har de senaste åren minskat i förhållande till bnp samtidigt som sådana investeringar har ökat i 18 av 22 jämförbara länder. Vi tappar i internationell konkurrenskraft.

Herr talman! Vad har regeringen sammanfattningsvis gjort under den här mandatperioden? Genom höjda skatter på jobb har man försämrat utbildningspremien och alltså gjort det mindre lönsamt att arbeta och utbilda sig. Ett av de första besluten man tog gällande den högre utbildningen var att ta bort den kvalitetsindikator som Alliansen införde.

Man har även försämrat lärosätenas autonomi genom att gå in och detaljreglera viss lokalisering och göra andra prioriteringar. Man har inte heller följt de vallöften man utställde, bland annat när det gäller sommarkurser. Man lovade att det skulle bli fler sommarkurser, men resultatet är att det 2018 är färre sommarkurser än 2014.

Det är bra att regeringen har tillsatt en utredning av resurstilldelningssystemet. Det är viktigt att det ses över; det har vi i Centerpartiet drivit på länge. Det är nödvändigt att skapa incitament för rätt saker, framför allt stärka kvaliteten och förbättra arbetslivsanknytningen och samverka med övriga samhället. Vi får väl se var det landar.

Herr talman! För Centerpartiets del ser vi ett antal reformer som behöver göras inom områdena högre utbildning, forskning och studiemedel i Sverige. För det första behöver det bli mer lönsamt att arbeta och utbilda sig. Vi behöver sänka skatterna på just arbete så att det lönar sig mer att utbilda sig. Vi behöver skapa bättre förutsättningar för omställning så att man senare i livet både kan vidareutbilda sig och ha möjlighet att omskola sig. Detta är särskilt nödvändigt med de utmaningar vi ser i och med digitalisering, automatisering, artificiell intelligens och så vidare. Centerpartiet har vidare föreslagit att man ska höja åldern för studiemedel och även förlänga studiemedlen så att man senare i livet kan läsa en tvååring yrkesutbildning, en masterutbildning eller vad det månde vara.

För att möta den efterfrågan som finns på arbetsmarknaden behövs ökade resurser till yrkeshögskolan. Utbildningar som är direkt kopplade till arbetslivet och arbetsmarknadens efterfrågan behöver få mer resurser. I dag har de relativt sett lite resurser jämfört med de akademiska utbildningarna.

Människor som utbildar sig måste också få bättre förutsättningar att flytta dit där det finns en stor brist på högutbildad arbetskraft. Centerpartiet har därför föreslagit avskrivning av studiemedel för människor som flyttar tillbaka eller flyttar ut på landsbygden för att ta jobb på mindre orter som de kanske inte hade valt utifrån andra perspektiv.

En springande punkt är att stärka kvaliteten inom den högre utbildningen. Dels behövs ett mer nationellt system för kvalitetsutvärdering med ökat fokus på kvalitet inom den högre utbildningen, dels måste det bli lättare för studenter att på ett bättre sätt kunna jämföra utbildningar så att man vet vilken typ av utbildning man ska välja och kan ha rätt förväntningar med sig när man ska börja studera.

Vi behöver också stärka lärosätenas autonomi och i större utsträckning flytta makten till lärosätena för att på det sättet förbättra den högre utbildningen.

Något som vi lyfter fram i betänkandet är även ett minskat regelkrångel för att möjliggöra ombildning till stiftelser och för att starta fristående lärarutbildningar, allt för att få en bättre och mer fungerande högskolesektor i Sverige.

Vi behöver också skapa bättre förutsättningar för privata investeringar i forskning och utveckling. Med tanke på den utveckling vi ser, där andra länder har ökat sina privata investeringar i forskning och utveckling medan de har minskat i Sverige, behövs det krafttag för att skapa bättre och attraktivare forskningsmiljöer i Sverige med testbäddar och liknande.

Herr talman! Avslutningsvis vill jag säga att högre utbildning och forskning är väldigt viktigt och avgörande för den svenska konkurrenskraften och för att vi ska klara de samhällsutmaningar vi står inför i form av miljö- och klimathot och så vidare. Det handlar också om att våra svenska företag ska kunna fortsätta att utvecklas och växa från Sverige och att nya företag ska kunna starta. För att lyckas med detta krävs reformer för att stärka kvaliteten inom den högre utbildningen, förbättra arbetslivskopplingen och se till att göra det mer lönsamt att både arbeta och studera. (Applåder)

I detta anförande instämde Ulrika Carlsson i Skövde (C).

Anf. 10 CHRISTER NYLANDER (L):

Herr talman! Jag kan börja med att instämma i mina allianskollegors anföranden hittills och förmodligen också i mina allianskollegors senare anföranden, för detta är ett område där Alliansen tillsammans har en mycket väl sammanhållen och offensiv politik.

Det här är ett område där Sverige har väldigt mycket som fungerar bra. Vi har ett bra studiestödssystem, kanske ett av de bästa i världen. Vi har ett utbildningssystem som är väl utbyggt. Vi har en forskning som på sina håll är av väldigt hög kvalitet. Vi har svenska forskare som utmärker sig i internationella sammanhang. Det finns mycket att vara stolta över.

Herr talman! Jag satt tidigare och funderade på vad man minnas av denna mandatperiod med rödgrönt styre. Ja, inte särskilt mycket. Det är ett område som de senaste åren skulle ha behövt ytterligare förstärkningar, ytterligare tryck, ytterligare skärpningar, ytterligare förbättringar och en offensiv. Men det vi har sett har varit någonting annat.

De rödgröna kommer att vilja påminna oss om att de byggde ut högskoleplatserna. Men vad är det för politik när platser ofta står tomma? Det gäller inte minst på lärarutbildningen, där vi verkligen skulle behöva fler utbildade.

De kanske kommer att säga att de ändrade kvalitetsutvärderingssystemet. Men vad är det för reform som faktiskt inneburit att man blivit sämre på att utvärdera kvaliteten i svensk högskolepolitik?

Regeringen kanske skulle säga att de har satsat mycket på lärarutbildningen. Ja, men det vi har sett det senaste året är att söktrycket faktiskt har minskat. Vi har från 2011 och framåt haft ett ökat söktryck på lärarutbildningen, men det har faktiskt sjunkit nu.

Sammanfattningsvis, herr talman, får jag nog säga att de fyra åren med rödgrön politik för forskning och högskola har varit ganska förlorade. I en tid när vi borde satsa väldigt mycket och skärpa politiken på det här området har regeringen tagit det väldigt lugnt.

Kanske blir det så att vi om några år kommer att se tillbaka på den här mandatperioden och minnas en sak, nämligen Connie Dickinsons vinst mot en högskola som hon stämde för att hon inte fick den utbildning som hon hade betalt för och tyckte att hon hade rätt till. Hon fick tillbaka pengarna efter ett beslut i Högsta domstolen.

Fler studenter har säkert funderat likadant, för man lägger rätt mycket kraft, tid, egen energi och ekonomi på att studera på högskolan. Om man då känner att man inte får kvalitet tillbaka uppfattar man det naturligtvis som att man har blivit lurad. Därför var det intressant att Connie Dickinson, som förvisso är en utländsk student, fick sina pengar tillbaka. Men jag tror att det kommer att innebära någonting i studenters relation till högskolan framöver. Man kommer att bli bättre på att ställa krav, och jag välkomnar detta.

Herr talman! Om det då är så att de rödgröna har tagit det lite för lugnt den här mandatperioden, vad är det då man borde göra? Mina allianskollegor har pekat på flera saker. Man skulle ha fortsatt med den offensiva forskningspolitik som alliansregeringen drev under åtta år. Vi hade en period där vi tillsköt betydande resurser till forskningspolitiken och byggde ut forskningen på flera områden, dels därför att det är viktigt för mänskligheten att vi ständigt fortsätter att utforska möjligheter, dels därför att det är helt avgörande för vårt lands välbefinnande.

Vi är ett litet land, beroende av internationella sammanhang och internationell handel, och har lite grann en geografisk utmaning. Men vi är väldigt duktiga på många områden, inte minst tack vare att vi har många skickliga och framstående forskare både i akademien och i näringslivet.

Man skulle behöva fortsätta att bli mer aktiv inom EU för att se till att EU-politiken på forskningsområdet bättre siktar på framtidens utmaningar.

Man skulle ha varit bättre på att använda de stora framsteg som gjordes för att få ESS till Sverige och sett till att MAX IV landade på ett bra sätt. De här miljöerna, som är så avgörande för att kunna ha en bra forskning i landet, handlar ju inte bara om att få infrastruktur på plats utan också om att kunna locka forskare till det här landet. Då måste man tänka på hur miljöerna ser ut också utanför forskningsmiljöerna.

Man borde fokusera väldigt tydligt på kvaliteten i utbildningen. I stället för att ta bort det utvärderingssystem som vi införde skulle man ha reformerat det men behållit kärnan i det, nämligen att göra det enkelt att jämföra utbildningar över landet så att studenterna ser vilken utbildning de bör välja.

Man borde se över lärarutbildningen. Liberalerna tycker att man borde koncentrera framför allt ämneslärarutbildningen till färre högskolor. Man borde också generellt se över antagningen, studietakten och kvaliteten i lärarutbildningen i stället för att bara öka antalet platser, vilket riskerar att innebära att tempot och kvaliteten i utbildningen försämras.

Man borde ha mer intresse, engagemang och nyfikenhet kring hur fortbildning och vidareutbildning kan bli en realitet. I en tid när ekonomin ställs om allt snabbare och förväntningarna på att kunna fortbilda och vidareutbilda sig kommit att öka måste vi hitta flexibla och nyfikna lösningar, så att människor har chans att fortbilda sig, utbilda sig och vidareutbilda sig.

Herr talman! Man skulle sett till att det lönar sig att utbilda sig. I ett land där det inte lönar sig att plugga lite extra kommer färre att göra det, och då kommer välståndet på sikt att sjunka i en ekonomi som tävlar om kunskap.

Den politik som regeringen har fört på skatteområdet har snarare inneburit att det lönar sig mindre att plugga. Vill man att fler ska använda lite mer av sin tid till att fördjupa och bredda sina kunskaper kan man inte straffbeskatta dem.

Herr talman! Slutligen borde man funderat mer på hur man säkrar friheten och självständigheten på lärosätena. Detta är en fråga som jag tror kommer att bli extremt viktig framöver. Vi ser hur man runt om i världen försöker påverka akademi och forskare att tycka vissa saker och forska kring vissa saker, där akademien egentligen borde stå självständig och fri.

Sådana saker borde regeringen ha gjort de senaste fyra åren. Vi har sett väldigt lite av detta.

Därför, herr talman, yrkar jag bifall till följande reservationer: reservation 45 i betänkande UbU16 om att lyfta fram frågor om lärarutbildningen, reservation 8 i betänkande UbU11 om att förbättra förutsättningarna för utländska studenter att stanna i Sverige och bidra till vårt välbefinnande och reservation 1 i betänkande UbU17 om en ny inriktning för forskningspolitiken och ett bättre deltagande i EU-samarbetet.

(Applåder)

Anf. 11 ANNIKA ECLUND (KD):

Herr talman! Det finns mycket att ta upp i dagens debatt som berör studiestöd, högskola och forskning.

Först några ord om studiestödet. Det är nog känt vid det här laget att vi kristdemokrater är för ett slopande av fribeloppet, det vill säga det tak som i dag finns för hur mycket man får tjäna för att samtidigt uppbära studiemedel.

Vi vill också att det ska vara möjligt att få studiemedel högre upp i åldrarna. Från och med det år man fyller 57 upphör möjligheten till såväl studielån som studiebidrag. Utgångspunkten bör i stället vara att högre utbildning ska vara tillgänglig för fler som har intresse av och förutsättningar

för att bedriva studier på universitets- och högskolenivå och även att hänsyn tas till utbildningens längd.

Med detta lämnar jag frågan om studiestödet, eftersom den nyss debatterades så ingående här i kammaren, och går i stället in på frågan om att öka möjligheten för fler att disputerar och nå en doktorsexamen.

Det gällande systemet för antagning av doktorander motverkar ambitionen att få fler att disputerar. Sedan 1990-talet har alla doktorander sin försörjning tryggad under fyra år av den institution som antagit dem. De som antas är i regel sådana som har skrivit teoretiskt väl utvecklade magisteruppsatser och som passar in i institutionens befintliga projekt och teoribildning.

Övriga har inte den möjligheten, även om de har bra idéer och förutsättningar. Inte heller den som själv skulle kunna finansiera sina doktorandstudier kan bli antagen. Det betyder att en avhandling som under tidigare decennier, före 1990-talet, kunde skrivas på deltid av en doktorand som redan blivit yrkesverksam numera inte kommer till stånd. Forskar-samhället går därmed miste om många intressanta avhandlingar, och lika många kvalificerade personer går miste om en chans att göra forskarkarriär.

Detta skulle kunna ändras genom att kvalificerade sökande ges möjlighet att antas som doktorander under förutsättning att de själva svarar för sin försörjning. Så var det före mitten av 1990-talet, och så är det i till exempel Finland.

Om vi öppnar upp för fler att bli antagna kommer vi också att få fler bra avhandlingar och fler som går utanför det lokala etablissemangets teoribildning.

Herr talman! Behovet av att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till information, inte minst på sociala medier, är stort. Enligt rapporten *Svenskarna och internet* anser en majoritet av ungdomar mellan 16 och 25 år att Facebook är en viktigare källa för information än traditionella medier.

Vi lever i en tid när begreppet alternativa fakta normaliserats i debatten, och då är ett ökat kritiskt förhållningssätt nödvändigt.

Digitala medier används också alltmer i våra skolor, och därför är det viktigt att kunna hantera och kritiskt värdera källor i undervisning och lärande. Trots detta finns det brister i undervisningen i källkritik, vilket Skolinspektionen påpekat i sin granskning av 421 gymnasiearbeten.

I Skolverkets it-uppföljning 2015 uppgav var femte gymnasielärare att de inte alls arbetar med att utveckla elevernas förmåga inom källkritik på internet. Mer än en tredjedel av alla lärare i gymnasieskolan har uttryckt att de har ett stort eller ganska stort behov av kompetensutveckling när det gäller källkritik på nätet.

Statens medieråd har lagt fram ett förslag om att medie- och informationskunnighet borde införas i examinationskraven på lärarutbildningen. Experter har efterfrågat det länge men ändå saknar många lärarutbildningar fortfarande adekvat utbildning i digital källkritik.

När Statens medieråd gjorde en undersökning av lärarutbildningen konstaterades mycket stora skillnader mellan lärosätena i fråga om inslagen av och medvetenheten om medie- och informationskunnighet. Endast 3 av 24 lärosäten hade lokala examinationsmål som innefattade digital källkritik.

Prot. 2017/18:108

3 maj

*Studiestöd, Högskolan
och Forskning*

Dagens lärarstudenter får således inte likvärdiga förutsättningar för att kunna lära ut digital källkritik. Om vi ska ha en likvärdig skola måste man koordinera fortbildningsinsatser på detta område för lärare så att det inte blir upp till varje skola att satsa på detta. Vi kristdemokrater har motionerat om det.

Herr talman! En av de största utmaningar vi har just nu är att möta den stora lärarbristen med kloka förslag. Redan i dag är uppfinningsrikedomen stor genom att pensionerade lärare får jobba kvar, att lärarstudenter får lön under tiden de studerar om de också arbetar med mera.

Kristdemokraterna vill också skapa fler snabbare vägar in i läraryrket för lämpliga personer som har examen i ett relevant ämne eller yrkeskunskap. I dag är det möjligt att nå en lärarexamen genom en kompletterande pedagogisk utbildning på 90 högskolepoäng.

Vi menar att det är nödvändigt att förkorta den kompletterande pedagogiska utbildningen till enbart 60 högskolepoäng, vilket motsvarar ett års heltidsstudier. Praktiken kan ingå om man arbetar under tiden. Detta ska vara för personer med tidigare erhållna ämneskunskaper och gälla fler ämnen än i dag. Man kan på detta sätt snabbare få en lärarexamen. Vi anser att fler bör kunna komma i fråga för en sådan kompletterande utbildning.

Jag yrkar bifall till reservationerna 1 och 42 i UbU16 och reservationerna 1 och 9 i UbU17.
(Applåder)

Anf. 12 THOMAS STRAND (S):

Herr talman! Hela livet, hela landet, hela världen. Den devisen kan utgöra utgångspunkt för att beskriva regeringens politik för högre utbildning och forskning.

Det livslånga lärandet är viktigare än någonsin. Den högre utbildningen har en central roll för att möta arbetsmarknadens kompetensbehov nu och i framtiden. Vi vet att fler måste kunna få möjligheten att omskola sig eller fylla på sin kompetens när jobben förändras. Det ställer krav på att våra lärosäten utformar sin utbildning så att den kan möta en föränderlig arbetsmarknad.

Den högre utbildningen och forskningen är nödvändig för en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling och ökad jämlikhet. Inte minst höjer det bildningsnivån i vårt samhälle och är på så sätt ett värn för vår demokrati. Det behövs sannerligen i dessa tider av fake news och alternative facts.

Detta förutsätter att vi har universitet och högskolor i hela Sverige. Därför har tidigare socialdemokratiska regeringars vägval att bygga ut den högre utbildningen med nya lärosäten varit strategiskt viktiga beslut. Ofta mötte det motstånd från Moderaterna, eller Högerpartiet som det hette då, som lite föraktfullt kallade dem för bygdehögskolor.

I regeringens satsning under denna mandatperiod är två prioriteringar särskilt viktiga: fler högskoleplatser och stärkt kvalitet.

När vi ser att det finns en stor lärarbrist och en kompetensbrist motsvarande 100 000 jobb i näringslivet är det viktigt att bygga ut höskolan. Därför är det bra att regeringen investerar i fler högskoleplatser, särskilt på samhällsviktiga utbildningar till lärare, ingenjörer, specialistsjuksköterskor och läkare.

För att stärka kvaliteten investerar regeringen 250 miljoner årligen under de kommande åren för att stärka kvaliteten inom humsamområdet, där bland annat lärarutbildningen ingår.

Med lärosäten i hela Sverige möjliggör vi högskolestudier för många. Det tar bort onödiga hinder till den högre utbildningen och tjänar fortfarande Sverige väl. Det står i bjärt kontrast till exempelvis Liberalerna som i dag vill koncentrera ämneslärarutbildningen till sex stora universitet.

Det är viktigt med en ökad internationalisering eftersom vi lever i en global värld. Därför är det viktigt att våra lärosäten ser internationaliseringens möjligheter, dels genom ett utvecklat samarbete med andra lärosäten i EU och länder utanför EU, dels genom att ett globalt perspektiv får prägla utbildningen. Går man en utbildning i Sverige ska man få ett globalt perspektiv i sin utbildning.

Herr talman! Vi behandlar i denna diskussion tre olika betänkanden med totalt ca 440 olika yrkanden. Nästan alla avstyrks av utbildningsutskottet, antingen för att de krockar med regeringens politik, för att frågan redan är åtgärdad, för att beredning pågår eller för att åtgärder planeras.

Det finns dock ett yrkande som ett enigt utskott står bakom och som har nämnts tidigare. I ett tillkännagivande vill utskottet att regeringen ser över om det behövs ett system som möjliggör en mer samlad och oberoende analys av resultat och effekter av statliga investeringar i forskning, utveckling och innovation. Sådana särskilda system finns i många andra länder. Det är bra att regeringen får i uppdrag att se över om även Sverige behöver ett sådant.

Vi ska ha höga ambitioner för den högre utbildningen och forskningen. I linje med detta presenterade regeringen i forskningspropositionen ett förslag till ny målformulering: "Sverige ska vara ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer och en ledande kunskapsnation, där högkvalitativ forskning, högre utbildning och innovation leder till samhällets utveckling och välfärd, näringslivets konkurrenskraft och svarar mot de samhällsutmaningar vi står inför, både i Sverige och globalt."

Nu upprepar de borgerliga partierna i två gemensamma reservationer sina förslag till målformulering. Men riksdagen ställde sig redan för ett år sedan sig bakom regeringens förslag till mål och delmål.

Våra universitet och högskolor måste ges goda förutsättningar att bedriva en långsiktig verksamhet. Därför pågår just nu en utredning om styrning och resurstilldelning. Jag ser fram mot utredningens förslag, och vi ska inte föregripa dess arbete. Jag hoppas att denna utredning kan leda till att vi når en politisk överenskommelse som ytterligare stärker kvaliteten i den högre utbildningen och forskningen.

Herr talman! För att stärka det livslånga lärandet är det viktigt att alla som studerar har goda ekonomiska villkor för att bedriva sina studier. Studiemedlet behöver förändras i takt med samhällets utveckling. Vi socialdemokrater kommer att fortsätta att arbeta för att förbättra möjligheterna för alla att studera, oavsett bakgrund eller tjocklek på plånboken. Därför är det glädjande att regeringen nu satsar ytterligare resurser för att förbättra studiestödet och studiemedlen. Det blir helt enkelt mer pengar till Sveriges studerande; det är första gången det senaste decenniet som bidragsdelen höjs.

Studiebidraget höjs i år med cirka 300 kronor per studiemånad. Satsningen gör att fördelningen mellan lån och bidrag blir jämnare. Studenterna får mer pengar utan att deras studieskulder ökar. Även studiebidraget inom studiehjälpen, som lämnas främst till elever i gymnasieskolan, höjs med cirka 200 kronor per månad.

Även regeringens satsning på ett studiestartsstöd är mycket välkommen. Det är ett bidrag som ger arbetslösa med kort utbildning en möjlighet att få komma in i studier och få jobb.

Jag vill också nämna att regeringen nu möjliggör för studerande att vid särskilda skäl vara deltidssjukskrivna med heltidsersättning inom studie-medelsystemet. Regeringen har därtill tillsatt en utredning som ska föreslå åtgärder för att öka tryggheten för studerande vid sjukdom och främja effektivare studier. Detta är bra.

Politik spelar roll. Vem som styr Sverige påverkar vardagen för alla som behöver fylla på med kunskap och skaffa sig en utbildning. Samtliga borgerliga partier och Sverigedemokraterna säger nej till studiestartsstödet. Centerpartiet säger också nej till att höja bidragsdelen i studiemedlen. Liberalerna och Kristdemokraterna anser visserligen att studiemedlen behöver höjas men föreslår att höjningen sker på lånedelen. Det betyder i klartext att studenternas låneskuld ökar.

Detta visar att det spelar roll vilken regering vi har. Det är ett viktigt budskap till alla som studerar eller som vill börja studera att vi har en regering som vill ge de studerande bättre villkor.

Herr talman! I den forskningsproposition som presenterades för ett år sedan gav regeringen sin syn på forskningspolitikens inriktning i ett tioårigt perspektiv, med särskilt fokus på åren 2017–2020. Detta gäller fortfarande. I enlighet med propositionen ökas anslaget till forskning med nästan 3 miljarder kronor under denna fyraårsperiod.

I forskningspropositionen betonas vikten av ökad samverkan mellan akademien, näringslivet, den offentliga sektorn och det omgivande samhället. Den pågående Styr- och resursutredningen kommer att lämna viktiga förslag om hur denna samverkan ytterligare kan stärkas.

Det är viktigt att stärka forskares arbetsvillkor och karriärvägar. Detta är något som regeringen prioriterar. Bland annat har utbildningsbidraget tagits bort, så nu kan doktorander vara anställda från dag ett. Även meriteringsförordningen har ändrats så att en biträdande lektor nu har rätt att prövas för en tillsvidareanställning som lektor.

Över huvud taget är det viktigt att fokusera på att minska den stora andelen visstidsanställda vid våra lärosäten. Den var hela 28 procent 2016.

Det är samtidigt angeläget att forskningen möter stora globala och nationella samhällsutmaningar. Forskningspropositionen angav fem sådana: klimatutmaningen, digitaliseringen, hälsa och livsvetenskap, att skapa ett hållbart samhällsbyggande och att höja kvaliteten i den svenska skolan.

I enlighet med forskningspropositionen genomförs nu sex tioåriga nationella forskningsprogram samt Testbädd Sverige – en kraftsamling för innovation. Genom dessa satsningar kan vi prioritera den utmaningsdrivna forskningen.

Herr talman! Jag yrkar bifall till utskottets samtliga förslag, som vi nu diskuterar, och avslag på alla reservationer.

(Applåder)

Anf. 13 ERIK BENGTZBOE (M) replik:

Herr talman! Tack, Thomas Strand, för inlägget!

Låt mig inleda med en kort passus om studiestartsstödet, som Thomas Strand kritiserade oppositionspartierna för att motsätta sig. Studiestartsstödet skulle ge 20 000 individer möjlighet att börja studera, men i realiteten har det blivit en tummetott.

Nu har regeringen begärt att få ytterligare 50 miljoner av riksdagen, inte för att stärka studiestartsstödet utan för att kunna marknadsföra det och försöka locka fler till det. Det är få människor som vill använda sig av detta stöd, trots att det är oerhört generöst. Jag tycker nog att man får konstatera att det var en misslyckad reform som regeringen borde rulla tillbaka för att i stället fokusera på mer träffsäkra insatser för att locka grupper långt bort att börja studera.

Men låt oss återgå till en avsevärt större och viktigare diskussion, nämligen den lärarutbildning som vi står med i dag. Lärarutbildningen kantas i dag av avhopp och har alldeles för låg status. Efter att den nya lärarutbildningen infördes under alliansåren ökade söktrycket, och vi hade ett ganska bra tryck på lärarutbildningen under ett par år. Men nu minskar söktrycket igen, och vi ser att det är allt färre som är intresserade av att studera till lärare, tvärtom vad regeringen har lovat. Vi kan konstatera att Skolverket tvingas skriva upp prognoserna för hur stor lärarbristen blir; den blir faktiskt större och större för varje år som regeringen sitter vid makten.

Det som möjligtvis är ljusglimten i det hela är det av Alliansen införda KPU, det vill säga kompletterande pedagogisk utbildning, där trycket fortfarande är högt. En tredjedel av de ämneslärare som utexamineras kommer via KPU, och ett sätt att avhjälpa lärarbristen och lägga stor energi på det är att korta ned KPU till 60 poäng, så som Annika Eclund redogjorde för. Varför skulle inte detta vara en framkomlig väg för att se till att vi snabbt utbildar fler lärare med god kvalitet på en utbildning som dessutom är uppskattad och populär?

Anf. 14 THOMAS STRAND (S) replik:

Herr talman! Tack för frågan!

Det är framför allt lärarutbildningen som Erik Bengtzboe fokuserar på, men jag kan kommentera studiestartsstödet först.

Det är klart att jag också känner mig besviken över att alltför få tar denna möjlighet. Det är en viktig signal för regeringen för att få fler att börja arbeta. När vi ser den kompetensbrist som finns och att företag skriker efter arbetare och inte hittar rätt kompetens är det viktigt att få alla i arbete. Jag tycker att ambitionen är jättegod och bra, och jag vill inte ge upp den. Det är bra att vi satsar pengar på att marknadsföra och försöka få folk att förstå att detta är ett bra sätt att komma i studier och arbete på sikt.

Lärarutbildningen är oerhört viktig. Vi vet alla vilken brist på lärare som vi har. Därför är den signal som regeringen har skickat genom att öka antalet platser viktig, och den visar på ambitionen. Söktrycket ökade under några år men har minskat under det senaste året. Detta tycker jag är bekymmersamt, och här måste vi göra mer för att marknadsföra yrket på rätt sätt så att fler söker. Det kan vara så att det finns många lediga jobb, och söktrycket brukar gå ned när det finns möjlighet att söka jobb på andra ställen. Men detta är viktigt.

Sedan måste vi satsa på KPU och Teach for Sweden. Jag tycker att det som vi talade om – den så kallade Dalamodellen där man kan arbeta samtidigt som man går i skolan och läser – är en intressant väg. Vi får hjälpas åt mellan partierna för att få fler att vilja bli lärare.

Jag tycker inte att ambitionen är fel. Signalen är riktig: Vi behöver fler lärare.

Anf. 15 ERIK BENGTTZBOE (M) replik:

Herr talman! Ambitioner i all ära. Men det måste faktiskt också till riktig politik för att göra skillnad. Politik är inte *bara* att vilja. Det är faktiskt också att agera.

Jag noterar att Thomas Strand duckar när det gäller min fråga om att korta KPU:n. Det kan bero på att det också var ett vallöfte från Socialdemokraterna inför valet 2014 att göra det. Men det är uppenbarligen någonting som man har backat från eller misslyckats med att göra.

Att utöka antalet platser på lärarutbildningen är inte en framkomlig väg. Det konstaterar regeringens egna expertmyndigheter som konstaterar att det bara leder till att man tar in studenter med ännu lägre kvalifikationer från start, vilket sänker kvaliteten. Dessa studenter klarar sig dessutom inte igenom utbildningen utan hoppar av. Vi får alltså en förtunnad lärarutbildning med lägre tempo men med exakt lika många som kommer ut ur den. Det är ett misslyckande. En politik som fokuserar på kvaliteten behöver komma till.

Att korta KPU:n och att möjliggöra KPU på fler lärarutbildningar skulle vara en väg att gå och att faktiskt fokusera på det som fungerar och effektivisera det. Att se till att utbildningen i sig också blir mer attraktiv är oerhört viktigt. Det är därför som Alliansen har lagt fram förslag om att se till att både kompetens om NPF och mer ledarskapskompetens kommer in på lärarutbildningen. Det gör vi inte för att vi tycker att det är roligt och viktigt och för att vi tror att det är någonting som skulle locka fler att studera där, utan för att det är just det som nytexaminerade lärare vittnar om att de saknar kompetens inom.

Vi är också övertygade om att vi måste ställa högre krav vid antagning till lärarutbildningen om vi ska lyckas attrahera elever genom att faktiskt också höja statusen, inte bara på yrket utan också på utbildningen. Förslag ligger på bordet om man vill agera och inte bara ha ambitioner. Socialdemokraterna har på sistone varit duktiga på att sno förslag från andra partier, och det kan de gärna få fortsätta att göra.

Herr talman! Avslutningsvis ska jag korrigera mina yrkanden i talarstolen. Jag yrkar självfallet bifall till reservationerna 1 och 10 under punkt 9 i UbU17. Jag yrkar även bifall till reservationerna 1 och 2 i UbU16.

Anf. 16 THOMAS STRAND (S) replik:

Herr talman! Vi ser olika på detta med lärarutbildning och antal platser. Vilket scenario ska vi skicka? Ska vi säga att vi ska minska antalet platser och möjligheter för att bli lärare? Nej, det tror jag inte på. Ska vi ha kvar nivån som nu eller tidigare? Nej, det tror jag inte heller på. Jag tror att det är jätteviktigt att vi säger att vi behöver fler lärare och ger möjligheter till det.

Det handlar inte bara om att säga att vi ska ha fler platser; det är en viktig signal. Vi behöver också stärka läraryrket. Jag är glad över att vi nu

har höjt lärarlönerna rejält; det är en viktig signal. Vi arbetar för bättre arbetsvillkor, bättre arbetsmiljö och minskad administration. Det är oerhört viktigt. Där tror jag att vi tänker ganska lika. Det är också mycket viktigt med Skolkommissionens professionsprogram. Jag tror att det är en oerhört betydelsefull åtgärd för att öka attraktiviteten, så att de som går lärarutbildningen vet att de kan fortsätta och kan ha en progression i sitt yrke. Jag tror att man måste göra flera saker samtidigt.

Jag är glad över att regeringen satsar mer pengar på lärarutbildningen. Även om vi inte fyller alla platser är det en viktig signal, och detta ska vi hålla fast vid. Och vi ska jobba med andra saker också för att öka attraktiviteten och få fler att söka.

Det blir säkert diskussion om KPU framöver. Vi socialdemokrater är alltid villiga att tänka nytt och förändra oss om vi ser att det inte håller. Men just nu har vi det som vi har.

Anf. 17 FREDRIK CHRISTENSSON (C) replik:

Herr talman! Det var intressant att höra Thomas Strands anförande. Han sa att det spelar roll vilka som man röstar på. Men jag uppfattade att han också antydde att det står i betänkandet att regeringen arbetar med frågan och att diverse frågor och förslag som är behandlade i betänkandet bereds. Därför ska jag bara vilja ha ett förtydligande från Thomas Strand om jag uppfattade honom rätt när det gäller det.

Thomas Strand lyfte även fram studiemedlen. Där delar jag hans uppfattning att det spelar roll vilka som man röstar på. Vi ser lite olika på vägen framåt där. Allianspartierna har presenterat förslag för att höja åldern för studiemedel. I den vision som Thomas Strand lyfter fram om studier hela livet och i hela landet är det viktigt att faktiskt skapa förutsättningar för fler människor att kunna studera högre upp i åldrarna just för omställning och omskolning senare i livet.

Det finns också ett förslag i Landsbygdskommitténs betänkande angående avskrivning av studiemedel för personer som flyttar ut till glesbygden. Vi har med detta förslag i vår budgetmotion. Men det har hittills inte kommit några konkreta förslag från regeringen. Där lyfter vi även fram att fribeloppet bör höjas, så att det lönar sig mer att arbeta under den tid som man studerar.

Men det allra viktigaste för att få utbildning att löna sig mer handlar inte om några hundralappar som man får som student, utan det handlar om att det faktiskt ska löna sig att arbeta efter studietiden. Då måste skatterna på arbete sänkas, så att fler tar steget att utbilda sig för att de vet att det lönar sig och att det finns en utbildningspremie som är värd namnet. I Sverige är utbildningspremien i dag den sämsta i västvärlden bland OECD-länderna. Det är ett problem som regeringen snarare har bidragit till att förstärka än att försöka förändra.

Anf. 18 THOMAS STRAND (S) replik:

Herr talman! Jag är inte säker på att jag uppfattade den första frågan korrekt när det gäller vad Fredrik Christensson avsåg. Jag ska ge ett förslag som jag tror att han menade.

Det finns saker som det väcks motioner om och som det är för tidigt att ta ställning till. Vi måste exempelvis invänta förslag från Styr- och resurs-

utredningen innan vi kan fatta beslut. Det gäller även frågor om trygghetsystemen när man studerar. Där finns det en utredning som tittar på hur man ska få ökad trygghet vid sjukdom när man studerar. Det gäller även frågor om effektiva studier. Det handlar bland annat om fribeloppet. Därför är det för tidigt att ta ställning innan vi får ett bra underlag.

Studiemedel är jätteviktiga, och jag är glad över att bidragsdelen i studiemedlen för första gången på ett decennium har höjts med 300 kronor. Det spelar roll. Ökar man lånedelen får studenterna mer pengar. Men då ska pengarna betalas tillbaka, och skulden ökar. Detta visar att den regering som vi har nu tänker klokt och ökar bidragen. Det tycker jag är oerhört viktigt.

Fredrik Christensson kommer ofta tillbaka till skattepolitiken. Där tycker vi olika. Vi ska ha ett sammanhållet Sverige. Vi ska ha en skattepolitik där man får betala mer skatt om man tjänar mer. Det är oerhört viktigt. Jag tycker inte att det är så dramatiskt. Därför ser vi olika på detta.

Om man utbildar sig får man högre lön, och man får betala lite mer skatt. Ja, så är det. Men det är så vi bygger Sverige starkt, alltså genom att använda skattepengar till sjukvård, skola, vård och omsorg.

Anf. 19 FREDRIK CHRISTENSSON (C) replik:

Herr talman! Jag tackar Thomas Strand för svaret. Jag tror att han uppfattade frågan rätt. I inledningen lät det som om det handlade om diverse förslag som behandlades i betänkandet. Men jag är glad över att Thomas Strand förtydligade genom att säga att det handlade om beredningsdelarna.

Det finns en väsentlig skillnad i politiken, vilket tydliggörs. Från den socialdemokratiska sidan är det viktigaste att höja bidragen. Vi förordar och lägger fram förslag om att göra det mer lönsamt att arbeta.

Jag skulle gärna vilja höra om Thomas Strand anser att skatter och möjligheter att få ut pengar efter att man har studerat inte spelar någon roll och inte påverkar studenterna. Om lönerna inte spelar någon roll, varför var Socialdemokraterna då med och lade fram förslag om höjda lärarlöner? Vi menar att det finns ett tydligt samband. Utbildning måste löna sig. Då måste vi se till att skapa bättre förutsättningar och göra det mer attraktivt att studera i Sverige och att utbilda sig för att kunna vara med och bidra i den offentliga sektorn där det behövs flera händer men också inom de privata företagen så att vi kan ha mer konkurrenskraftiga företag. Då är det viktigt med en utbildningspremie, som gör att människor faktiskt tar steget och lägger tid på att utbilda sig och att det på lång sikt lönar sig att studera. Det är viktigare än det kortsiktiga.

Anf. 20 THOMAS STRAND (S) replik:

Herr talman! Vi skiljer oss åt när det gäller skattepolitik, utbildningspolitik och arbetsmarknadspolitik. Under våra fyra år vid makten nu har det blivit 300 000 fler svenskar som går till ett arbete. Vi har den lägsta arbetslösheten på tio år. Ungdomsarbetslösheten har inte varit så låg sedan 2002. Och EU har aldrig uppmätt en så hög sysselsättningsgrad som i Sverige. Detta har vi lyckats med trots den dåliga skattepolitik som Fredrik Christensson utmålar.

Dessa siffror visar att man kan bedriva en politik som håller samman och som bygger Sverige starkt. Vi vet att den som tjänar mer får betala mer i skatt än den som tjänar mindre. Det är så vi bygger vår välfärd. Detta

är oerhört viktigt för regeringen och för oss socialdemokrater – att vi har ett samhälle som är rättvist och solidariskt men som ger möjligheter.

Jag tycker att de siffror jag visat på säger en hel del. Vi kan vara stolta, men inte nöjda. Vi behöver få fler i arbete, och vi ser de behov som finns och som har nämnts: brist på lärare och brist på kompetens i olika yrken.

Jag är glad över att nu mot slutet av en mandatperiod ändå kunna konstatera att vi har en politik på utbildningssidan som har varit bra. Någon annan talare har sagt att det inte finns något gott i den, men det finns faktiskt en hel del man kan ta fram. Jag tycker att det under er tid fanns saker som gjordes bra, och vi har fortsatt traditionen att satsa på bra och viktiga saker.

Anf. 21 ELISABET KNUTSSON (MP):

Herr talman! Högskola, forskning och studiestöd är tre begrepp som i praktiken är nära sammanflätade och som är grunden för den utveckling som sker inom bland annat industri, kultur, life science och utbildning. Ja, hela samhällslivet är beroende av denna treenighet.

Herr talman! En förutsättning för att kunna bedriva studier på högskola, men även inom annan vuxenutbildning, är att ekonomin är säkrad. Studiemedel och studiebidrag gör att alla har möjligheten att fortsätta studera, oavsett föräldrarnas ekonomi. Det är också detta som kan vara den möjliggörande faktorn när en person vill göra en omstart i livet.

I vårändringsbudgeten har regeringen avsatt 3 miljoner kronor för att öka informationen om studiestartsstödet, som gör det möjligt för långtidsarbetslösa att ta nya tag och fullfölja sin grundutbildning. Kommunikation är en svår fråga, och därför behövs ökat stöd för att kommunicera.

Vi har också avsatt för en ytterligare ökning av stödet med 3 miljoner för att man ska kunna få låna till sitt B-körkort. Också det är en viktig pusselbit för att kunna få ett arbete.

Att ha högskolor och universitet etablerade över hela landet är otroligt viktigt, inte minst för den regionala självbilden och möjligheten till utveckling av lärocentrum, som också är en del av detta. Att ha en högskola i sin region har stor påverkan på möjligheterna för människor att lära och utvecklas hela livet. Det ger också regionen betydligt bättre förutsättningar att rekrytera medarbetare och därmed förutsättningar för att hela landet ska leva.

Det finns många som redan har etablerat sig ute i landet – bildat familj, köpt hus och har barn som går i skolan. De har inte möjlighet att flytta till en annan del av Sverige för att studera. Men med ett lärosäte inom pendlingsavstånd kan de förverkliga sina drömmar och få möjlighet att lära och utvecklas.

På många håll finns ingen tradition av att söka in till högre utbildning. Det finns inte med när planerna för vuxenlivet ska ta fart. Kanske har ingen i släkten studerat på högskola. Ett lärosäte i närområdet blir en naturlig möjlighet för ungdomar att söka in på högre utbildning.

Ett lärosäte nära dig påverkar inte bara arbetsmarknaden och näringslivet, utan också kulturliv och fritidsutbud, som ökar sett till både volym och mångfald. Detta ger framtidstro. Att värna de små högskolorna är viktigt.

Att studera vid högskolan måste vara något helt annat än att bedriva självstudier på universitetsbiblioteket. Skillnaden mellan olika fakulteter

när det gäller lärarstöd är anmärkningsvärt stor. Miljöpartiet vill öka kvaliteten i den högre utbildningen genom fler lärarledda timmar och mer praktik. Ett steg på vägen är satsningen på kvalitetsförstärkning inom humaniora och samhällsvetenskap.

Vi vill att studenterna lätt ska kunna jämföra utbildningarnas innehåll och kvalitet, exempelvis hur många lärarledda timmar ett program eller en kurs har och vilken examinationstyp som tillämpas på utbildningen. Om detta sker tror vi att det kommer underlätta ett mer välgrundat val för studenten, och därmed kommer avhoppet inte att vara lika stora.

Att prioritera forskningen är nödvändigt för mänsklighetens överlevnad. Det är stora ord, men ingen överdrift. Dagens stora samhällsutmaningar, klimatförändringarna, som överskuggar allt annat, får nya, kreativa lösningar genom dagens och morgondagens forskning. Detsamma gäller digitaliseringens utmaningar och möjligheter. Banden mellan akademien och resten av samhället måste bli starkare. Forskningen har en viktig roll att spela i ett hållbart samhällsbyggande.

Miljöpartiets vision är att Sverige ska vara ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer och en levande kunskapsnation, där högkvalitativ forskning, högre utbildning och innovation leder till samhällets utveckling och välfärd och ökar näringslivets konkurrenskraft.

Basanslagen är mycket viktiga för den fria forskningen och en förutsättning för en bra grundforskning. Stora externa bidrag riskerar att göra forskningen hårt resultatstyrd, vilket i sin tur kan leda till brister när det kommer till kreativitet.

En framstående forskningsnation kräver att all samhällets akademiska kompetens tas till vara: svenskfödda och inflyttade, män och kvinnor. Liksom alla andra sektorer bör akademien se jämställdhet som en grundbult i strävan efter en hållbar verksamhet.

Miljöpartiet vill att unga kvinnliga doktorander ska ha lika stor möjlighet som män att nå toppositioner inom akademien, något som tyvärr alltför sällan är fallet i dag. Snabbare ökning av andelen kvinnliga professorer, jämställd fördelning av forskningsmedel, fortsatt jämställdhetsintegrering och tydliga karriärvägar för unga forskare är exempel på åtgärder vi vill se för att uppnå ökad jämställdhet inom akademien.

Vi vill hålla Sveriges högre utbildning öppen för kunskaper och influenser utifrån, och det gläder oss att studieavgiften för utomeuropeiskt födda studenter nu ses över.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag och avslag på motionerna.
(Applåder)

Anf. 22 ERIK BENGTZBOE (M) replik:

Herr talman! Tack så mycket, Elisabet Knutsson, för ditt anförande! Jag har egentligen bara en fråga kopplat till Elisabet Knutssons föredragning.

Herr talman! Det lät som att Elisabet Knutsson tydliggjorde att en höjning av basanslagens andel är viktig för forskningens oberoende och för forskarnas arbetssituation och möjligheter att bedriva en bra forskning. Men den uppskrivning av basanslagen som regeringen har gjort matchar egentligen bara den externa finansiering som sker. Det blir de facto ingen höjning av basanslagens andel.

Anf. 23 ELISABET KNUTSSON (MP) replik:

Herr talman! Tack för frågan, Erik Bengtzboe! Så är det ibland. Man måste ha en vision för vad man vill göra framåt. Det är inte alltid man kan genomföra saker på en gång. Men det vi har sett till i den här omgången är att basanslaget ändå har följt med upp. Sedan är det vår vision och önskan att basanslaget ska bli högre.

Anf. 24 ERIK BENGTTZBOE (M) replik:

Herr talman! Tack, Elisabet Knutsson, för svaret! Då förstår jag åtminstone logiken, även om jag kan tycka att det finns anledning för regeringen att fundera på sin politiska retorik när man ger sken av att man gör någonting som man de facto inte gör.

Jag tycker också att det blir ganska tydligt, herr talman, både av ett tidigare inlägg från Socialdemokraterna och av det senaste inlägget från Miljöpartiet att den nuvarande regeringen verkar tro att politik enbart handlar om ambitioner och om att vilja. Jag är övertygad om att politik också handlar om att faktiskt göra – det behöver också levereras.

Min slutsats, herr talman, blir därför att Sverige behöver en ny regering.

Anf. 25 ELISABET KNUTSSON (MP) replik:

Herr talman! Det lät ju roligt, Erik Bengtzboe. Men det är ju faktiskt så att även när Alliansen har suttit i regeringsställning har det inte alltid varit så att ni har åkt på en räkmacka genom livet.

Ni talar om att höja studiemedlet och om att höja gränsen för hur mycket man får tjäna för att få studiemedel. Då undrar jag: Om det är så att det ska löna sig att arbeta när man studerar, när ska man då studera?

Anf. 26 DANIEL RIAZAT (V):

Herr talman! Eftersom detta delvis – eller till ganska stora delar – inte ingår i mitt ansvarsområde inom Vänsterpartiet tänkte jag fatta mig kort och börja med att yrka bifall till reservation 7 i UbU11, reservationerna 29 och 32 i UbU16 och reservation 18 i UbU17.

De fyra punkter som jag tänkte ta upp väldigt kort handlar om avskrivning av studieskulder, tillgänglighet och tillgänglighetsanpassning av våra högskolor och universitet, validering och komplettering samt om jämställdhet i forskning.

Men innan jag går in i frågan om avskrivning av studieskulder vill jag fortsätta på det som bland andra Thomas Strand talade om beträffande att vi äntligen har fått till en höjning av bidragsdelen i studiemedlet. Om det är någonting som bevisar att det blir bra satsningar för dem som behöver det mest är det när Socialdemokraterna samarbetar vänsterut i stället för att snegla åt höger.

När det gäller avskrivningen av studieskulder vill jag tala om det problem vi ser i många delar av Sverige men kanske främst på landsbygden, där det är ett problem att få tag i tillräckligt mycket personal – att kunna rekrytera – inom olika områden. Jag menar att sätt att öka intresset för att bosätta sig på landsbygden är att göra som i Norge och införa en avskrivning av studiemedel för personer med högskoleexamen som bosätter sig på landsbygden.

Personalförsörjningskommissionen bör därför få i uppdrag att se över möjligheten att erbjuda avskrivning av delar av studielånet för personer som efter avslutade studier påbörjar arbete inom bristyrken i landsbygdskommuner där det råder stora rekryteringsproblem. Jag vet att Centerpartiet, i alla fall utifrån det jag har sett och läst, håller med på denna punkt.

När det kommer till tillgänglighetsfrågan är det i dag fler studenter som har uppgett att de har en funktionsnedsättning. Lagstiftningen ställer höga krav på fysisk tillgänglighet vid lärosätena. Det är också sådant som högskolorna framför allt fokuserar på i sitt tillgänglighetsarbete, men vi vet också efter flera rapporter att detta behöver förstärkas.

Vi menar därför att eventuella yttre hinder för människor att arbeta med det de önskar och att studera till det de önskar måste tas bort och att vi måste arbeta för detta. Regeringen bör vidta åtgärder i denna fråga.

Jag vill säga några ord om validering och komplettering. Det har konstaterats härifrån talarstolen att det inom ganska många yrken – också inom de yrken som berör våra områden i skolan – är alldeles för få människor som utbildar sig till att bli till exempel fritidspedagog eller arbeta inom skolan. Vi kan se att Sverige skulle kunna bli mycket bättre på att ta vara på den stora kompetens som finns hos dem som har utländsk akademisk utbildning genom ett bättre och mer rättvist valideringssystem.

Till sist vill jag prata om jämställdhet i forskningen. Man har i rapport efter rapport konstaterat att forskningen och forskningsvärlden behöver bli mer jämställd. Detta menar vi i Vänsterpartiet att regeringen snarast bör införa ett mål om.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 10.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.55 på förslag av talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 14.00, då frågestunden skulle börja.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 14.00.

Frågestund

§ 8 Frågestund

Anf. 27 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden välkomna. Frågor besvaras i dag av statsrådet Ibrahim Baylan, statsrådet Lena Hallengren, statsrådet Ardalan Shekarabi och statsrådet Tomas Eneroth.

En fråga ska vara av övergripande och allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Statsrådet Ibrahim Baylan besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Anf. 28 ADAM MARTTINEN (SD):

Fru talman! Det största terrorhotet i Sverige i dag utgörs av personer och värderingar som lyckas etablera sig i vårt land genom en ansvarslös invandringspolitik. Trots att Stefan Löfven har uttalat att det ska vara ordning och reda i invandringspolitiken duggar exemplen på misslyckanden och undantag så tätt att orden har kommit att sakna all betydelse.

Det senaste är att regeringen vill bevilja uppehållstillstånd för 9 000 utlänningar som saknar flyktingstatus genom att slopa kravet på att deras identitet ska kunna styrkas. Med tanke på att världens främsta terrorhot i dag, Islamiska staten, har uttalat att man använder migrationsströmmar för att infiltrera Europas länder skulle jag vilja ställa en fråga till statsrådet Ibrahim Baylan. Vilka åtgärder har regeringen vidtagit för att vi ska kunna försäkra oss om att ingen av de här 9 000 migranterna redan i dag utgör ett terrorhot?

Anf. 29 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Tack, Adam Marttinen, för en fråga som är mycket angelägen!

Terror är en plåga som inte bara hotar oss, utan vi har det hotet gemensamt med större delen av världen i dag. Vi ska naturligtvis göra vårt yttersta för att både förebygga och förhindra detta. Regeringen har från allra första början, genom en strategi mot extremism och terrorism tillsammans med flertalet av riksdagens partier, vidtagit åtgärder. Vi har satsat stort på både polisen och Säkerhetspolisen för att se att de har musklerna för att ta sig an detta. Det innebär inte att vi därmed alltid kan garantera att det inte sker terrordåd, men jag tror att det viktigaste vi kan göra är att se till att både polisen och Säkerhetspolisen har de resurser som krävs och att vi har den lagstiftning som behövs för att förebygga och åtgärda i de fall där man upptäcker att någonting pågår.

Vi jobbar ständigt med detta, och det kommer vi att fortsätta att behöva göra.

Anf. 30 ADAM MARTTINEN (SD):

Fru talman! Varken resurser eller lagstiftning är långt ifrån tillräckliga, vilket vi har konstaterat i många debatter i den här kammaren. Senast i dag meddelade regeringen att man avser att förlänga gränskontrollen bland annat för att det finns en risk att terrorister tar sig in i vårt land. Det är en målsättning som blir vatten värd när ni samtidigt slopar kravet på att styrka identiteten för tusentals migranter som redan har lyckats ta sig in i vårt land.

Helt ärligt verkar det nästan som att regeringen tävlar om att ha Europas, om inte världens, sämsta politik för att motverka hot mot den inre säkerheten. Det som ni hittills orsakat vårt land har vi nog bara sett början av.

Anf. 31 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Det är helt uppenbart att enligt Sverigedemokraterna är man per definition ett potentiellt terrorhot bara för att man råkar vara invandrare. Man ska påminna sig om att det värsta terrordådet i modern tid i Skandinavien faktiskt begicks av Anders Behring Breivik – en person som var född i Norge och som begick det dådet av politiska, högerextremistiska, skäl. Oavsett vilket ska vi göra vårt yttersta för att förhindra att detta sker. Det är därför vi har gränskontroller. Det är därför vi har olika former av förstärkning av polis och säkerhetspolis, och det kommer vi att fortsätta med.

Alternativ till förbud mot dieslbilar

Anf. 32 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Fru talman! Jag har en fråga till infrastrukturministern.

Regeringen vill ge kommuner rätt att förbjuda dieslbilar i våra städer. Det är ett långtgående förslag som slår hårt mot alla de familjer som har investerat i en dieselbil, många gånger för miljöns skull. Regeringen vill införa förbud när det finns fler och smartare verktyg för en bättre luftkvalitet. Många kommuner vill kunna reservera parkeringsplatser för bilpooler på våra gator. De vill kunna ha olika parkeringsavgifter utifrån vilket bränsle och vilken miljöpåverkan som bilen har. De här verktygen har inte kommunerna i dag. Det finns färdiga utredningar och förslag, men regeringen går inte vidare med dem.

Varför vill regeringen införa en extrem möjlighet att förbjuda dieslbilar i våra städer men inte genom morötter och incitament uppmuntra till bilpooler och inköp av miljöbilar och ge människor en ärlig chans att ställa om?

Anf. 33 Statsrådet TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Jag tycker att det är fascinerande hur Moderaterna skarvar ju närmare valet vi kommer. Det finns inget förbud mot 1,3 miljoner dieslbilar, vilket man kan läsa i moderata debattartiklar landet runt. Däremot finns det en längtan, inte minst hos politikerna i Stockholm, att kunna göra någonting åt de luftföroreningar som finns till exempel på Hornsgatan där kolväteutsläppsvärdet är det dubbla.

Det är klart att man måste göra någonting för att värna folkhälsan, och i skenet och spåret av den dieselskandal som har pågått ute i Europa vill många av Europas politiker hitta olika vägar att möta utmaningen när det gäller att säkra folkhälsan. Då har vi från regeringens sida sagt: Låt oss göra ett regelverk som är likadant i hela landet och som ger kommunpolitiker förutsättningar att kunna, på vissa gator eller i vissa delar, begränsa möjligheterna för kommande bilpark.

Jag tror att det är viktigt att vi ger kommunpolitiker den möjligheten för att säkra folkhälsan, men man ska inte inbilla någon att det begränsar dieselförsäljningen i Sverige.

Anf. 34 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret på en helt annan fråga än den jag ställde!

Min fråga var alltså när regeringen avser att återkomma med förslag som gör det möjligt för kommuner att reservera gatumark för bilpooler och när regeringen ska ge möjlighet för kommuner att införa olika parkeringsavgifter beroende på vilken miljöpåverkan en bil har, det vill säga bra, kloka och smarta åtgärder för att ge kommuner möjlighet att uppmuntra människor att ställa om i stället för att bara rakt av förbjuda vissa bilar.

Anf. 35 Statsrådet TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Jag valde att svara på frågan om miljözoner eftersom Jessica Rosencrantz inledde med att försöka påstå att det finns ett förbud mot dieslbilar, vilket inte är sant. När nu den frågan är utredd – det finns inget förbud mot dieslbilar – kan jag säga att det inte är någon tvekan om att vi från regeringens sida på olika sätt vill stimulera kommunernas möjligheter att skapa bättre miljö i innerstäderna, att hitta fler möjligheter till bilpoolsanvändning och till att växla över till laddinfrastruktur. Det är tråkigt att Moderaterna då väljer att ta bort pengar som går till laddinfrastruktur i sitt budgetalternativ.

Åtgärder mot brottslighet i segregerade områden

Anf. 36 ROGER HADDAD (L):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Ibrahim Baylan.

För snart två år sedan gjorde regeringen i Almedalen ett utspel om att man skulle inrätta en delegation mot segregation. En av de viktigaste delarna i åtgärdslistan var att agera mot kriminaliteten i de segregerade områdena. Bland annat nämndes attacker mot blåljuspersonal och hur man kan stärka det brottsförebyggande arbetet lokalt.

Så här två år senare noterar jag att vi ännu inte har höjt straffskalorna för blåljusattacker. Socialdemokraterna har heller inte sagt ja till Liberalernas förslag om 2 000 kommunala ordningsvakter. Nu senast fick jag höra ett exempel från Uppsala där kommunen hade ansökt om ett större geografiskt område för trygghetsvakterna att patrullera i, men man fick inte bara avslag utan ett mindre område att förfoga över.

Hur ser regeringen på det här?

Anf. 37 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Tack för frågan, Roger Haddad!

Ja, regeringen tar frågan om segregation på största allvar. För att se till att vända den här utvecklingen har vi från första början använt våra gemensamma resurser, i form av generella välfärdsförstärkningar och riktade satsningar till såväl skola som polis och socialtjänst med mera.

Fru talman! Jag är inte nöjd. Även om sysselsättningsgraden i våra segregerade förorter ökar är jag inte nöjd, även om skolresultaten börjar vända uppåt är jag inte nöjd och även om det börjar gå åt rätt håll med skjutningarna är jag inte nöjd. Vi behöver göra mer. Därför kommer regeringen att

fortsätta skärpa straffen. Vi kommer också att se till att utöka möjligheterna att använda kameraövervakning men också att kunna använda såväl polisen som vakter.

Anf. 38 ROGER HADDAD (L):

Fru talman! Jag konstaterar tyvärr att det så här två år efteråt inte har hänt särskilt mycket, utan vi har färre poliser. Dessutom sjunker resultaten i grundskolan igen. Det är bekymmersamt. Liberalerna har också uppmärksammat det.

Min fråga gällde om regeringen kommer att kunna agera nu när vi börjar se att kommuner, till exempel Uppsala – men nästa gång kan det vara i en annan kommun – ansöker om ett större geografiskt område där polis och trygghetsvakter kan förebygga brott tillsammans. Uppsala fick avslag på sin ansökan. Hur ser regeringen på det här?

Anf. 39 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Roger Haddad och Liberalerna har tyvärr gett sig den på att svartmåla en ganska allvarlig situation.

Ja, det finns problem. Och vi tar itu med dem.

Ja, vi har genomfört ett trettiotal straffskärpningar. Och vi kommer att fortsätta göra det, för att se till att polisen har de verktyg man behöver för att beivra och förebygga brott.

Ja, vi kommer att behöva göra ytterligare insatser, till exempel förebyggande insatser när det gäller skolan och välfärden och när det gäller att kunna sätta upp kameror och använda sig av vakter.

Trygghet kommer vi nämligen aldrig att kompromissa med.

Rätten till personlig assistans

Anf. 40 EMMA HENRIKSSON (KD):

Fru talman! Sedan hösten 2015 och vintern 2016 har antalet personer som beviljats assistansersättning från staten minskat med över 1 400. Med tanke på befolkningsökningen hade vi snarare kunnat förvänta oss att antalet skulle ha ökat.

Det här har lett till att staten varje år sparar i runda slängar 4–5 miljarder. Man sparar på dem som kanske mer än några andra har behov av samhällets stöd.

Min fråga går till statsrådet Hallengren. Vilka åtgärder vidtar regeringen nu för att de tusentals personer som har blivit av med eller nekats assistansersättning faktiskt ska få den? Och hur ska regeringen sätta stopp för de nedskärningar som pågår tills vi gör någon ändring i lagen?

Anf. 41 Statsrådet LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Tack, Emma Henriksson, för frågan och för möjligheten att ytterligare försöka reda ut något som är oerhört komplext.

Jag är övertygad om att Emma Henriksson, som är ordförande i riksdagens socialutskott, och övriga ledamöter i Sveriges riksdag känner till att det är en komplex lagstiftning. Och det är inte besparingar som ligger

till grund för det här, utan det handlar om en otydlig lagstiftning där domstolsprövning har lett till förändrad rättspraxis, vilket i ett ögonblick har förändrat vardagen för väldigt många människor.

Det vore klädsamt om Emma Henriksson eller andra partiföreträdare inte försökte få det att låta som att det är regeringens besparingar som ligger till grund för det. Det handlar tvärtom om just den otydliga lagstiftningen.

Regeringen har ändå vidtagit åtgärder. Det handlar om att frysa två-årsomprövningar. Och det handlar om att slå fast att väntetid och beredskap ingår i grundläggande behov. Det är förändringar som gäller från och med den 1 april. Det görs alltså förändringar.

Jag hoppas att många partier i Sveriges riksdag kommer att vara delaktiga i det arbete som kommer att krävas för att göra en tydlig och mer förutsägbar lagstiftning när utredaren är klar.

Anf. 42 EMMA HENRIKSSON (KD):

Fru talman! Det är nog många där ute som har dragit en lättnadens suck över att det inte kommer ytterligare försämringar. Saker var på gång som skulle ha lett till att ännu fler skulle bli av med sin personliga assistans, stöd och andra insatser som man har rätt till enligt LSS.

Men faktum kvarstår: Mer än tusen personer har blivit av med en rättighet och ett stöd som det från början var lagstiftarens intentioner att de skulle få. Det innebär att statens kostnader har minskat med 4–5 miljarder årligen. Och det kommer att fortsätta tills vi ändrar lagen.

Anf. 43 Statsrådet LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Jag är medveten om att det finns en stor oro hos många som har stora behov och som har haft assistans och behöver assistans även fortsättningsvis.

Jag vill understryka att assistans är en del av en omfattande lagstiftning, nämligen LSS. Det är viktigt att vi alla förstår att olika insatser behövs för olika individer.

Men jag vill återigen betona att det inte har gjorts besparingar på assistansen. Däremot är jag väldigt bekymrad över att vi har en så otydlig lagstiftning. Jag hoppas att vi tillsammans har ork och mod att gemensamt göra den tydligare och mer förutsägbar.

Handläggningstiderna för utbyggnaden av bredband

Anf. 44 ANDERS ÅKESSON (C):

Fru talman! Utbyggnaden av bredband och it-kommunikation är prioriterad för att alla människor ska omfattas av kommunikation, distribuerad välfärd med mera.

It- och telekombranschen träffade nyligen infrastrukturministern angående de långa handläggningstiderna och den icke-transparenta handläggningsprocess som förestår bredbandsoperatörer som ska gräva längs med vägar och järnvägar som sköts av Trafikverket. Åtgärder utlovades då för att man ska rappa på handläggningstiden och skapa en mer transparent process.

Dessvärre har ingenting hänt. Detta är fortfarande ett stort problem för utbyggnaden. Handläggningstiderna på vägsidan varierar just nu mellan fyra och sex månader. Några ansökningar som skickades in i september i fjol godkändes så sent som i går. På järnvägssidan är motsvarande handläggningstider uppemot sju månader.

Vad gör infrastrukturministern?

Anf. 45 Statsrådet TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Tack för frågan, Anders Åkesson!

Det är oerhört angeläget att vi kan nå bredbandsmålet. Det är ju den här regeringens stora reform för att säkerställa att vi får digitala möjligheter i hela landet. Vi är nämligen en regering för hela landet.

Utbyggnadsplanen är otroligt ambitiös. Min och regeringens ambition är att vi ska nå målet, och då måste alla aktörer hjälpa till.

Jag har uppvaktats av branschen. Och jag vet att det finns en dialog mellan branschen och Trafikverket om att underlagen ska vara fullständiga innan man lämnar in dem. Branschen själv ska ta ett större ansvar för att se till att ha ett bra underlag när man ansöker om att gräva ned bredbandskablar i olika delar av landet. Men det finns inte heller någon tvekan när det gäller att Trafikverket måste förbättra sina rutiner för omhändertagande av detta.

Jag bereder också ett sådant uppdrag till Trafikverket. Jag tror att det är nödvändigt att man är tydlig. Det här målet måste kunna nås.

Anf. 46 ANDERS ÅKESSON (C):

Fru talman! Tack, statsrådet! Det är uppenbart att frågan tas på allvar.

Men om bredbandsmålet ska nås, det vill säga att hela landet ska omfattas av fungerande it- och telekominfrastruktur – vilket Sveriges riksdag i sin helhet står bakom – måste alla statliga aktörer spela med och hjälpas åt.

Just nu leder bristen på transparens och de mycket långa handläggningstiderna till att ett objekt, kanske i statsrådets hembygd, som inkommer med sin ansökan under våren i realiteten kanske inte kommer i gång med att bygga förrän nästa år.

Anf. 47 Statsrådet TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Det är precis därför det är angeläget är vi är tydliga. Myndigheter har en skyldighet att kunna verkställa och säkerställa att vi kan nå de mål vi har satt upp.

Trafikverket samverkar nu ordentligt med de bredbandsbolag som finns och som är aktörer och operatörer för att påskynda hanteringen inom myndigheterna. Jag har själv uppvaktats av dem. Och jag kommer att försäkra mig om att Trafikverket tar sitt uppdrag på allvar.

Oseriösa aktörer i skolsektorn

Anf. 48 MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Att driva en skola är ett stort ansvar. En elev kan nämligen inte reklamera en misslyckad skolgång. Skolan är helt enkelt för viktig för att stora vinster eller religiös påverkan ska få styra våra barns utbildning.

Höga betyg ska sättas för att eleverna når kunskapskraven, inte för att ge en bra bild av skolan.

Låt mig säga en självklar sak: Alla är inte lämpliga att driva en skola. Oseriösa och direkt kriminella aktörer har inte i skolan att göra. Det är självklart för mig och för oss socialdemokrater.

Därför är min fråga till statsrådet Shekarabi: Kan statsrådet här, inför kammaren och svenska folket, beskriva regeringens initiativ för att stoppa oseriösa aktörer från att få tillstånd att starta skola?

Anf. 49 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Tack, Matilda Ernkrans, för den här viktiga frågan!

Vi har bland världens mest generösa regler för etablering av skolor. Vi tillåter extrema trossamfund att starta friskolor och få offentliga medel. Vi tillåter kommersiella riskkapitalbolag att starta skolor med syfte att ha en hög avkastning och vinstutdelning. Inget annat land har så generösa regler, och det är våra barn som får betala priset.

Regeringen har bestämt sig. Vi ska sätta stopp för detta. Riksdagen har två propositioner på sitt bord. Den ena förslaget gäller ägar- och ledningsprövning och handlar om vilka som ska få vara ägare och leda skolverksamheter. Det andra förslaget gäller begränsning av vinsterna i svensk skola.

Detta är förslag som är nödvändiga för att skapa ordning och reda och för att den situation som vi har i dag ska upphöra. Vi sticker ut i jämförelse med samtliga västerländska länder. Inget annat land tillåter denna ordning inom den offentligt finansierade skolan. Det ska vi stoppa.

(Applåder)

Anf. 50 MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Tack för det engagerade svaret!

Det är mycket viktiga besked från den svenska regeringen. Riksdagen har att hantera två propositioner som vi ska göra vårt allra bästa för att ta genom i den här riksdagen. Tyvärr går kanske framgångarna för dessa propositioner inte den väg som vi vill.

Det finns ytterligare saker som vi kan göra, nämligen att se till att offentlighetsprincipen råder också i våra börsnoterade bolag. Det är klart att det finns friskolor som gör bra grejer, men insynen måste vara likadan där som i kommunala skolor.

Vad avser statsrådet att göra där?

Anf. 51 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Frågan är inte avgjord. Det är den här kammaren som bestämmer om vi ska tillåta obegränsade vinstuttag från skolan, om vi ska tillåta olämpliga ägare att driva skolverksamhet. Det är ni som sitter i denna kammare som avgör detta.

Klarar Sveriges riksdag att stå emot lobbyisternas intressen, då har vi en lagstiftning på plats den 1 januari som sätter stopp för detta. Nu ligger bollen hos riksdagen, och svenska folket följer utvecklingen.

Anf. 52 ANNIKA HIRVONEN FALK (MP):

Fru talman! När man som politiker påverkas personligen av en fråga kan det vara viktigt att hålla distans. Men i dag vill jag sälla mig till alla dem som drog en lättnadens suck när regeringen tydligt satte ned foten mot besparingar i LSS. Det var många som hade en klump i magen vid tanken på omprövning, minskade timmar eller till och med avslag. Klumpen i magen bars av henne som just hade fått ett jobb och kanske måste sluta, av honom som ville fortsätta ett fullt föräldraskap där andras händer också behövdes, av storebrorsan som behövde sina föräldrar även när lillasyster som inte kan andas själv kom till världen.

LSS behöver sannerligen ses över, fru talman, för att stärka rättigheter för dem som behöver välfärden mest, inte för att spara.

I dag vill jag höra från Lena Hallengren om vad som är regeringens vision för LSS.

Anf. 53 Statsrådet LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Tack, Annika Hirvonen Falk, för frågan!

Trygghet och trygga människor som vågar är min egen och regeringens utgångspunkt i politiken. LSS är en väldigt viktig del av detta. Jag vill understryka att det finns många andra delar i funktionshinderspolitik som förtjänar att debatteras, diskuteras och stärkas. Men din fråga handlade just om LSS.

När det gäller människors behov av att få det stöd som krävs kan det handla om assistans, om ledsagning eller tolktjänst. Det finns många olika insatser.

Min vision är naturligtvis att se till att varje enskild individ blir sedd som den individ man är och att vi förstår att människor har olika behov. Att man har behov för att kunna delta fullt ut i arbetslivet, i skola, i utbildning och i familjeliv är oerhört väsentligt.

Regeringens ambition med den tillsatta utredningen – som inte längre har ett besparingskrav på sig – är att den ska fokusera på ...

Anf. 54 ANNIKA HIRVONEN FALK (MP):

Fru talman! Det är uppenbart att statsrådet är engagerad.

Det är otroligt viktigt att ha individen i centrum. I dag kan det i verkligheten bli så att om en människa nekas assistans faller man helt mellan stolarna. Det är naturligtvis också ett problem att adressera.

Om välfärden inte bär dem som behöver den som mest är jag övertygad om att dess legitimitet hos oss alla kommer att urholkas.

Anf. 55 Statsrådet LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Individen i centrum är helt avgörande och även att lagen är så tydlig och förutsägbar att man vågar lita på att man får stöd. Det är sällan tillfälligt utan det handlar ofta om längre tid.

I april fattade regeringen beslut om att man inte längre ska göra tvåårsomprövningar och att väntetid och beredskap ingår i grundläggande behov. Vi har också framför oss ett beslut som handlar om att när man

Statlig närvaro och klyftorna mellan regioner

Anf. 56 PETER HELANDER (C):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Shekarabi.

Klyftorna mellan små och stora orter ökar i Sverige. Också klyftorna mellan regioner ökar. SNS har i en rapport visat att klyftorna har ökat sedan 1980-talet. Klyftorna mellan regioner ligger i dag på samma nivå som på 1930-talet.

Vilken typ av regionpolitik bedriver vi i Sverige som trycker på den här utvecklingen? Eller är det frånvaron av regionpolitik som skapar klyftorna och som i sin tur har skapat fenomen som brexit, Trump och andra nationalistiska rörelser i världen? Människor känner sig övergivna i den globaliserade världen.

Min fråga är: Finns det verkligen ett landsbygdsperspektiv i regeringens satsningar? Hur ser det ut med skogspolitiken, infrastruktursatsningar, strandskyddsreglerna och flytt av myndigheter? Tas hela landet i bruk, och finns staten representerad i hela landet?

Anf. 57 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Tack, Peter Helander, för en oerhört central fråga!

Mitt svar är enkelt: Ja, efter åtta års katastrof när det gäller förvaltningens ansvar för sammanhållningen i vårt land börjar vi nu se en förändring. Under de föregående tre åren har vi börjat med en omlokaliseringpolitik där vi flyttar statliga jobb och myndigheter från Stockholm till andra delar av landet. Vi etablerar nya verksamheter utanför Stockholm, till och med utanför residensstäderna, för att se till att få bättre spridning på de statliga jobben.

Nu, under de kommande veckorna, öppnar vi nya statliga servicekontor där man kan utträta sina myndighetsärenden i tio av de arbetsmarknadsregioner som har sämst statlig närvaro. Men det är bara en start. Vi måste hålla fast vid detta. Vi måste sätta upp den svenska statens flagga och symboler i alla delar av vårt land och se till att alla medborgare verkligen känner att svenska staten tar ansvar för sammanhållningen.

Anf. 58 PETER HELANDER (C):

Fru talman! Statsrådet vet också att det här har pågått sedan 1980-talet, så det handlar inte om de sista åtta. Jag kan hålla med om att det är ett problem i samhällsstrukturen.

Vi satsar resurser på tillväxtområden. Om man skulle bygga höghastighetståg mellan tre storstäder, och så flyttar det in hundratusentals människor till dessa orter. Det är fantastiskt. Vilken tillväxt! Men var kommer dessa människor ifrån? De kommer från områden där detta skapar en ännu större klyfta. Finns det inte en risk här?

Anf. 59 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Ja, det finns risker. Inom mitt ansvarsområde handlar det om att vi måste ha en styrning av förvaltningen. Det är inte upp till varje generaldirektör att hantera frågorna om lokalisering, utan regeringen har helhetsansvaret.

Vi måste hålla fast vid den utveckling som vi har haft under de senaste tre åren där vi går in och styr myndigheterna. Det är inte alltid bekvämt, men det är nödvändigt för sammanhållningen i vårt land, för delaktigheten. Medborgarna i hela landet ska känna att staten tar ansvar för hela landet, inte bara för storstäderna.

Vägstandarden på landsbygden

Anf. 60 JIMMY STÅHL (SD):

Fru talman! Infrastrukturministern! Det lyfts kritiska röster om att vägarna på landsbygden är av mycket dålig standard.

Åsa Sjödén (S), kommunstyrelsens ordförande i Sollefteå, skriver i Dagens Samhälle att man inte kräver fyrfiliga motorvägar, men man vill gärna slippa att köra på grusvägar som är i så dåligt skick att bilarna går sönder när man kör på dem.

Therese Kärngard (S) i Bergs kommun delar Åsa Sjodéns uppfattning och tillägger att de som bor i glesbygden dagligen kör många mil på dessa dåliga vägar för att ta sig till jobbet och att nivån på dessa vägar behöver höjas.

Vi vet att både gods- och persontrafik ökar, och det ökar också slitaget. Hur tänker ministern agera för att höja anslagen och därmed standarden på vägar främst i glesbygden?

Anf. 61 Statsrådet TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Vi höjer väganlagen. När Trafikverket kom med sitt förslag till nationell plan varnade de för att det fanns en risk att vi i slutet av planperioden skulle få försämrad kvalitet på det kapillära vägnätet som det heter, det vill säga mindre vägar på landsbygd. Då sa vi i regeringen faktiskt att det inte var acceptabelt, och redan månaden efter lade vi 300 miljoner kronor extra i budgetpropositionen i så kallade potthålspengar. Det innebär extra öronmärkta pengar för att säkra och förbättra kvaliteten i det mindre vägnätet. Det var för övrigt en budget som Sverigedemokraterna röstade emot.

Jag tror att det är helt nödvändigt att förbättra kvaliteten i hela Sveriges infrastruktur. Den blev sorgligt underfinansierad under de år då vi hade borgerlig regering i Sverige. Nu lägger vi 100 miljarder mer i den kommande nationella planen för infrastrukturen för att både vägar och järnvägar men också sjöfarten ska få bättre förutsättningar framöver.

(Applåder)

Anf. 62 JIMMY STÅHL (SD):

Fru talman! Satsningen på 622 ½ miljard är gedigen. Det är inget att sticka under stol med. Men Riksrevisionens rapport säger att det ändå saknas 18 miljarder för att upprätthålla en god vägstandard.

I Trafikverkets satsningar på vägar satsas ungefär 12 300 kronor per person i storstadsregionerna medan man bara satsar 4 000 per person på vägarna i resten av landet. Varför denna snedfördelning?

Prot. 2017/18:108

3 maj

Frågestund

Anf. 63 Statsrådet TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Vår ambition är att säkerställa att det blir infrastruktursatsningar i hela landet. Det får vara slut på den centralisering av resurser som under lång tid pågått i Sverige. Precis som statsrådet Shekarabi tidigare redovisade handlar det inte bara om att vi nu flyttar ut statlig service och verksamhet och dessutom ökar sysselsättningen i hela landet, utan vi säkerställer också att det finns bättre utbildningsmöjligheter och bättre kommunikationsmöjligheter.

Vi är en regering för hela landet. När vi nu satsar 100 miljarder mer på infrastruktur än vad den förra regeringen gjorde kommer det att märkas. (Applåder)

Reglering av spelmarknaden och hästnäringens framtida finansiering

Anf. 64 AMNE ALI (S):

Fru talman! Min fråga riktas till civilminister Ardalan Shekarabi.

Regeringen kommer nu att lägga fram ett förslag för att reformera spelmarknaden. Det är ett välkommet förslag, då situationen i Sverige har präglats av att oreglerade spelföretag kan verka obehindrat på den svenska marknaden utan att betala skatt. Samtidigt som de växer förlorar vi stora skatteintäkter.

Men förändringar medför ofta oro. Inom hästbranschen är man i dag osäker inför framtiden. Min fråga till statsrådet är: Hur kan vi säkerställa hästnäringens framtida finansiering i och med att ett licenssystem införs?

Anf. 65 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Tack, Amne Ali, för en viktig fråga!

Först och främst vill jag rikta ett stort tack till riksdagen för ett bra samarbete i fråga om spelreformen. Denna reform borde ha genomförts redan för tio år sedan.

Det här har inneburit att svenska staten har tappat kontrollen över spelmarknaden, och konsumenterna har fått betala ett mycket högt pris för avsaknaden av kontroll. Men även hästnäringen och andra spelaktörer på den svenska marknaden som har betalat skatt här och som har haft tillstånd att bedriva verksamhet har fått betala ett pris genom osund konkurrens från bolag baserade utanför det svenska rättssystemet.

Nu genomför vi en reform, men vi kommer att säkerställa att den svenska hästnäringens intressen tillvaratas. Det innebär att vi inom kort kommer att tillsätta en utredning som kommer att titta just på hästnäringens intäkter från spelverksamhet.

Vi kompromissar inte om detta. Hästnäringen är viktig för Sverige och för glesbygden. Intäkterna från spelverksamhet är helt avgörande för hästnäringens framtid. Därför måste detta beaktas under den kommande processen.

Anf. 66 AMNE ALI (S):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret.

Som ministern sa kan vi konstatera att situationen hade varit ohållbar i längden. Man har länge försökt att få till stånd en reglering av spelmarknaden. Men hur kommer regeringen att säkerställa att så många aktörer som möjligt ansluter sig till licenssystemet?

Anf. 67 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Det handlar om att ha ett system med en ordentlig och bra balans mellan krav och restriktioner och förmågan att kanalisera bolagen in i det svenska systemet. Vi har tagit fram ett lagförslag som nu ligger på riksdagens bord. Det är välavvägt, enligt egentligen alla bedömare på marknaden.

Men vi kommer också att behöva vara stenhårda mot de aktörer som inte har svensk licens. De ska bort från marknaden. Vi ska inte ha några olagliga aktörer på svensk spelmarknad. De ska bort, och vi ska använda alla medel för det.

Konkurrenssituationen i transportsektorn

Anf. 68 RIKARD LARSSON (S):

Fru talman! Min fråga går till infrastrukturministern.

När jag träffar dem som jobbar inom transportsektorn, såväl lastbilschaufförer som åkeriägare, företrädare för sjöfart, järnväg och hamnar, kommer ofta en fråga upp och dominerar debatten. Det gäller oavsett om vi talar om överflyttning av gods från väg till järnväg och sjöfart eller om vi talar om situationen på vägarna. Det handlar om konkurrenssituationen inom transportsektorn och hur dumpade priser för vägtransporter påverkar godstrafiken på ett icke sunt sätt.

Det finns två delar i detta. Den ena delen handlar om att vi genom ökade kontroller kan se till att de som kör olagligt åker fast. Den andra delen handlar om att oavsett om vi har poliser som tar fast alla dem som inte gör rätt för sig kommer vi att ha ett system där konkurrensen är ojämlig eftersom vi konkurrerar på olika villkor. Detta löses genom diskussioner inom EU, och jag skulle vilja fråga infrastrukturministern hur dessa diskussioner går.

Anf. 69 Statsrådet TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Tack för frågan! Den är oerhört viktig.

Svensk åkerinäring har fått lida av år av avregleringar på transportområdet. Man har med social dumpning och dålig kvalitet på transporter försämrat konkurrensförutsättningarna för svensk åkerinäring. Om vi vill ha en bra transportflotta i Sverige måste vi se till att konkurrensvillkoren är sjysta. Därför förhandlar vi tufft i Bryssel nu om det kommande mobilitetspaketet.

Men vi gör också saker hemma i Sverige. Just nu utbildas 400 poliser i cabotagekontroller för att säkra kontrollen. Vi har höjt sanktionsavgifterna för dem som bryter mot kör- och vilotidsregler. Vi låser fast däckerna i över 36 timmar för dem som bryter mot reglerna. Och vi inför nu ett beställansvar som innebär att den som yrkesmässigt beställer transporter

har en skyldighet att se till att de är lagliga hela vägen. Detta kommer att innebära sjysta konkurrensvillkor, bättre möjligheter för svensk åkerinäring och även bättre villkor för dem som kör för utländska åkeriföretag så att det blir bra villkor på svensk arbetsmarknad. Svenska lagar och avtal ska gälla.

Prot. 2017/18:108

3 maj

Frågestund

Anf. 70 RIKARD LARSSON (S):

Fru talman! Jag tackar infrastrukturministern för detta. Det är väldigt roligt att se att mycket av det som man har talat om under flera år här i Sveriges riksdag och runt omkring nu blir verklighet genom en socialdemokratisk regering.

Jag vill gå tillbaka till det som infrastrukturministern sa på slutet. Det handlade om de villkor som lastbilschaufförer från andra länder lever under. Hur ser möjligheterna ut? Har vi allierade i EU-samarbetet? Finns det goda krafter som vill förändra villkoren så att det blir lika lön för lika arbete, oavsett vilket land man arbetar i.

Anf. 71 Statsrådet TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Ja, flera medlemsländer delar vår uppfattning. Vi vill naturligtvis ha fri rörlighet i EU. Men det ska samtidigt vara ordning och reda, och lagar och avtal i respektive medlemsland ska hållas. Vi har ett bra samarbete med flera av medlemsländerna, inte minst Tyskland och Frankrike. Det gör att jag har goda förhoppningar om att vi kan hitta bra lösningar.

Men återigen: Vi kan göra mycket på hemmaplan. Ta bara en sådan sak som vinterdäcksregleringen som gäller utländska fordon! Detta kommer att utjämna konkurrensvillkoren så att skötsamma svenska företag får lika konkurrensvillkor.

Statlig närvaro i hela landet

Anf. 72 ÅSA ERIKSSON (S):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Shekarabi.

Regeringen har varit tydlig med att staten ska finnas i hela landet och har beslutat om omlokalisering av flera statliga myndigheter. Det är jättebra. Samtidigt upplever flera av oss som bor på mindre orter att en nedläggning av statlig verksamhet pågår i det tysta.

Mitt tydligaste exempel kommer från Fagersta. Där har Försäkringskassan under en längre tid successivt flyttat nästan alla tjänster till det större kontoret i Västerås. Snart är det så få tjänster kvar i Fagersta att det inte är effektivt att ha kvar något kontor där. Det är en effektivisering, enligt ansvarig chef. Men det bidrar fortfarande till att minska antalet statliga arbetstillfällen i norra Västmanland. Jag menar att detta är en smygning.

Om vi verkligen ska ha statlig närvaro i hela landet – och inte bara Systembolag och polis – undrar jag vad regeringen kan göra åt detta.

Anf. 73 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Tack, Åsa Eriksson, för frågan! Den visar att vi inte är riktigt färdiga med vårt arbete för att säkerställa en god statlig närvaro i hela landet.

Mot den bakgrunden arbetar vi med ett förslag som just nu är ute på remiss och som handlar om myndighetsstyrning i lokaliseringsfrågor. Det handlar helt enkelt om att införa en förordning som innebär att myndighetscheferna måste göra konsekvensanalyser, redovisa konsekvensanalyserna och underrätta länsstyrelserna i samband med beslut som rör avveckling av statlig verksamhet. Det här gör vi för att vi vill få myndigheterna att tänka aktivt. Vi vill få fram information och skapa goda förutsättningar för samverkan mellan statliga myndigheter i syfte att säkerställa en god närvaro.

Parallellt med detta genomför vi en reform med statliga servicekontor. De statliga myndigheterna går ihop och startar gemensamma servicekontor i syfte att finnas i hela landet. Den reformen behöver utvecklas.

Anf. 74 ÅSA ERIKSSON (S):

Fru talman! Jag tackar så mycket för det svaret. Det gläder mig och säkert många fler som bor på små orter runt om i landet, för det här är ett ganska vanligt problem.

Jag noterar också statsrådets tidigare svar, att de tio nya statliga servicekontor som ska öppnas bara är en början. Även det var ett väldigt glädjande besked. Betyder det att vi så småningom kan räkna med statliga servicekontor i hela landet?

Anf. 75 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Ja, vi kommer att fortsätta jobba med frågan om servicekontor. Exakt hur konstruktionen kommer att se ut vad gäller närvaron får vi återkomma till. Men hela idén är ju att samla de statliga myndigheterna i *en* organisation i syfte att kunna erbjuda medborgarna mycket bättre statlig service på plats i hela landet. Exakt hur vi konstruerar detta behöver dock självklart utvecklas. Vi vill ju att så många myndigheter som möjligt ansluts till det här systemet, så att man kan utträta fler statliga ärenden.

Slopade besparingskrav i LSS-utredningen

Anf. 76 MIKAEL DAHLQVIST (S):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Hallengren.

LSS har tagit över hela debatten de senaste åren. Det gäller speciellt den statliga personliga assistansen. Men det finns många andra viktiga frågor att diskutera inom funktionsrörelsen: möjligheten till jobb, den försämrade hälsan och så vidare.

Tyvärr har också debatten många gånger varit falsk, med påståenden om att regeringen har en ambition att spara pengar. Bara för att tydliggöra kan jag säga att det i första hand har handlat om rättspraxis som har fått genomslag.

Regeringen har tagit initiativ till en gedigen utredning om LSS. Direktiven har varit omdiskuterade. Jag välkomnar därför förslaget från dig,

Anf. 77 Statsrådet LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Jag tackar för frågan. När jag tillträdde som statsråd för knappt två månader sedan var detta en av de frågor som jag prioriterade och som jag kom att arbeta allra mest med. Jag kommer också att fortsätta göra det.

Jag vill understryka att den oro som många har känt har delgivits många av oss, även mig. Den har varit på regeringens agenda. Det är klart att alla våra välfärdssystem ska vara ekonomiskt hållbara. Men de domar som har kommit har ändrat rättspraxis och gjort att människor förlorat sin assistans och med det också fått sina vardagsförutsättningar förändrade. Det är viktigt att vi tar detta på väldigt stort allvar.

Det finns inte längre kvar några besparingskrav i direktiven, och jag är väldigt glad att jag i måndags kunde presentera detta. Jag tror att det lättar en hel del av den oro som många har känt. Det gör också att utredaren kan fokusera på huvuduppdraget, nämligen att se på hur lagstiftningen ska kunna säkra möjligheten till jämlikhet och delaktighet.

Anf. 78 MIKAEL DAHLQVIST (S):

Fru talman! Min följdfråga till Lena Hallengren blir då: Kommer utredaren att hinna med att ändra om utifrån den sista ändringen av direktiven? Vi vet ju att det är en omfattande och stor utredning. Vi har spämt bågen rejält. Det är en stor och komplex lagstiftning. Utredaren har också själv begärt mer tid. Kommer hon att hinna med att ta det här i beaktande innan förslaget ska läggas fram?

Anf. 79 Statsrådet LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Det är en otroligt viktig och angelägen utredning. Utredaren har fått lite förlängd tid. Jag är väldigt hoppfull, både om att detta kommer att hinnas med och om att det kommer att göras ett högkvalitativt arbete som riksdagen sedan kan ta över. Jag menar att vi måste ha en väldigt bred samverkan för att på riktigt förändra och förtydliga den här lagstiftningen, så att den sätter individen i centrum, är tydlig och förutsägbar, inger den trygghet som den är avsedd att inge och bidrar till att man kan leva fritt på jämlika villkor.

Gotland som pilotlän för förnybar energiproduktion

Anf. 80 DAVID LINDVALL (S):

Fru talman! Min fråga riktar sig till statsrådet Ibrahim Baylan.

För lite mindre än ett år sedan gav regeringen i uppdrag till Energimyndigheten att undersöka förutsättningarna för mitt hemlän Gotland att bli pilotlän för ett förnybart energisystem. Det här ligger såklart helt i linje med ambitionen att Sverige ska ha en helt förnybar energiproduktion till 2040, vilket fem partier i den här kammaren kommit överens om.

Energimyndigheten redovisade sitt uppdrag i början av april och presenterade en bred palett av tänkbara åtgärder för att Gotland skulle kunna gå före – och såklart också för att Sverige skulle kunna gå före i världen –

med att visa upp ett helt förnybart energisystem. Några av de här åtgärderna ligger närmare i tiden än andra. Viss teknik har vi redan i dag. Annan behöver vi investera mer i för att kunna utveckla, bland annat genom innovation och forskning.

Min fråga till statsrådet blir därför: Hur kan vi gå vidare med arbetet för att Sverige och Gotland ska kunna ligga i framkant med att skapa ett förnybart energisystem?

Anf. 81 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Jag tackar David Lindvall för frågan. Det stämmer bra. Det ligger nu i riksdagen ett förslag som stöts av fem partier – regeringens båda partier, Moderaterna, Kristdemokraterna och Centerpartiet – och som handlar om att sätta upp målet om 100 procent förnybar elproduktion till 2040. Jag tror att det är en av de viktigaste saker vi kan göra i dag. Vi vet ju att klimatproblemen kommer av att vi använt alldeles för mycket fossil energi. 70 procent av all extra koldioxid i atmosfären har kommit därför att vi har använt den typen av energi.

Om Gotland och Sverige kan visa att det går att leva ett gott liv i ett framstående industriland, resa och ha det bekvämt hemma på ett sätt som inte förstör miljön eller klimatet gör vi inte bara oss själva en tjänst, utan hela världen. Mot den bakgrunden vill jag gärna gå vidare och fortsätta arbetet med att göra Gotland till det första området i Sverige med 100 procent förnybar elproduktion.

Anf. 82 DAVID LINDVALL (S):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Vi delar verkligen ambitionen om att både Gotland och Sverige måste kunna visa att det går att kombinera ett robust energisystem med förnybarhet och ansvar för kommande generationers levnadsmiljö. Vi gotlänningar är ju vana vid att gå före och visa vägen ganska ofta, men också göra saker i bred samverkan. Min uppföljande fråga gäller just det. Det här kommer ju att kräva att privata och offentliga aktörer och massvis med olika intressenter samverkar för att kunna skapa hållbara lösningar. Hur ser statsrådet på det?

Anf. 83 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Jag ser väldigt positivt på det. När jag var på Gotland och mottog Energimyndighetens rapport mötte jag en enorm energi och en positiv anda hos såväl privata aktörer, inte minst Cementa, som de offentliga aktörerna. Det är mot den bakgrunden jag gärna ser att vi i närtid går vidare och ser till att fånga upp den här mycket positiva energin. Vi kan visa att det går att leva ett gott liv på ett hållbart sätt, oavsett om det är på Gotland eller på andra sidan jordklotet.

Information till pensionärer om rätten till bostadstillägg

Anf. 84 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! Jag vill ställa min fråga till äldreminister Lena Hallengren. Vi har nu fått glädjande besked om att pensionärerna kommer att få förbättrade villkor. De sämst ställda pensionärerna kommer att få upp till

1 300 kronor mer i månaden. De som kanske har det lite bättre men fortfarande har det svårt – det kan vara människor som har jobbat en stor del av livet i låglöneyrken – kommer att få upp till 600 kronor mer. Det är mycket positiva besked.

Men det finns ett stort problem, nämligen alla de som inte söker det som de har rätt till. Bostadstillägget är till för att hjälpa pensionärer med låga pensioner att klara hyran, som många gånger kan vara hög. Men många söker inte bostadstillägg. Ungefär 100 000 som är berättigade till detta söker det inte. Det är många tusen som de tappar. Hur kan man nå fram till dem och få dem att söka, så att de får lite bättre ekonomi?

Anf. 85 Statsrådet LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Jag tackar Hillevi Larsson för frågan. Jag vill inledningsvis gärna understryka att detta egentligen inte är min fråga utan Annika Strandhälls. Låt mig i stället tala lite grann om äldrepolitiken och det faktum att vi har en situation där många äldre inte känner trygghet. Det kan gälla både den omsorg man är i behov av och den ekonomiska situation man är i.

Vi vet att många, inte minst kvinnor, blir fattiga när de blir gamla. Därför är det väldigt glädjande att en stor majoritet i riksdagen har kunnat enas i förslag som skulle kunna göra det bättre.

Sedan beskriver Hillevi Larsson det som är ett socialdemokratiskt valöfte. Det kanske är viktigt att understryka det. Det innebär 600 kronor mer för de pensionärer som har haft vanliga, viktiga, angelägna jobb och sysselsättningar i vår välfärd.

Det är någonting som vi ser fram emot att beskriva ytterligare och också genomföra under nästa mandatperiod.

Anf. 86 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Jag får påminna om att frågor ska handla om regeringen och regeringens utövande.

Anf. 87 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! Någonting som det finns majoritet för är att förbättra för de sämst ställda pensionärerna. Där har vi en pensionsöverenskommelse som går ut på att de ska få upp till 1 300 kronor mer.

När det gäller dem som har rätt till bostadstillägg finns ett problem med att många känner att de inte har rätt till det. De känner att det är ett bidrag som de måste söka.

Det är viktigt att informera om att det är en del av pensionssystemet. De har rätt till det. Det är väldigt viktigt att nå fram till dem som inte vet att det finns och få dem att söka det så att de får mer.

Anf. 88 Statsrådet LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Frågan om bostadstillägget är inte i min portfölj. Den problematik som Hillevi Larsson beskriver är något som många av oss ser.

Det är klart att det är problematiskt att det är miljardbelopp som inte söks som är avsedda för dem har de lägsta inkomsterna. Det krävs naturligtvis insatser för att se till att de söks.

Det handlar också om att gemensamt se till att bilden är att det är en rättighet och inte ett bidrag de söker. Våra pensionärer har rätt att känna trygghet både i sin omsorg och i sin ekonomi.

Utlandsfödda kvinnors försörjning

Anf. 89 CARINA OHLSSON (S):

Fru talman! Min fråga gäller också kvinnors möjligheter att kunna försörja sig, och över huvud taget att människor ska kunna försörja sig.

Ett av de jämställdhetspolitiska målen är att varje individ ska kunna försörja sig själv. Det gäller naturligtvis för både kvinnor och män. Det är bra att vi nu ser att arbetslösheten går ned generellt och att fler kommer i arbete. Det gäller både kvinnor och män och ungdomar.

De som står längst från arbetsmarknaden är utlandsfödda kvinnor. Jag vill ställa en fråga till jämställdhetsministern eller den som har ansvar för frågan. Om det är en övergripande fråga får ni bedöma själva.

Vad är det för åtgärder som vidtas för att utlandsfödda kvinnor ska få en möjlighet att kunna försörja sig själva och också kunna få ett bra liv både nu och i ålderdomen?

Anf. 90 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Tack, Carina Ohlsson, för frågan!

Det finns två delar. Den ena handlar om att vidta åtgärder där vi har sett att det funnits strukturer som har hindrat inte minst utlandsfödda kvinnor att komma ut på arbetsmarknaden. Vi vet att konstruktionen i föräldraförsäkringen har varit ett sådant fall.

Där har vi nu en bred samsyn om att göra förändringar som gör att de kommer ut snabbare. Det är speciellt viktigt. Jag minns själv hur det var att vara ny. Att mamma fick komma ut ganska snabbt har gjort att hon har varit ute på arbetsmarknaden under hela den perioden. Det gäller också generellt för dem som kommer nu.

På samma sätt har vi tagit bort vårdnadsbidraget, som var en kvinnofälla för inte minst utlandsfödda kvinnor. Samtidigt har vi gett ett uppdrag till Arbetsförmedlingen att se till att stärka utbildningen men också få ut människor som nyligen har kommit till vårt land i arbete. Det tjänar vi alla på.

Det handlar både om att ta bort hinder och om att premiera såväl utbildning som arbete. Till sist handlar det om stöd, inte minst i form av anställningsstöd som ofta går till människor med invandrabakgrund.

Anf. 91 CARINA OHLSSON (S):

Fru talman! När jag möter kvinnor och också utlandsfödda kvinnor är det de nämner och ber oss att vara ett stöd i mötesplatser där de kan mötas. Ofta får människor arbete genom att de har ett kontaktnät och nätverk.

Det är många kvinnor som säger att de har svårare att få jobb beroende på att de inte har ett kontaktnät och nätverk. Hur jobbar man konkret med de frågorna i Regeringskansliet?

Fru talman! Så är det. Har man inte kontaktnätet är det offentliga stödet ännu viktigare. Det är därför som vi har satsat så mycket på att få ut människor i sitt första jobb. Det handlar om etableringsjobb, extratjänster med mera.

Det är också väldigt viktigt att vi är tydliga när människor kommer hit. Vi förväntar oss att såväl män som kvinnor jobbar i vårt land. Så är det inte överallt. Vi kan bara titta på en del av våra grannländer. Där ser vi en betydligt lägre andel när det gäller kvinnors möjligheter till sysselsättning.

Det handlar både om att stötta och att vara väldigt tydlig: Detta förväntar vi oss, för så fungerar det i det svenska samhället.

Frågestunden var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 14.55 på förslag av förste vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 16.00, då votering skulle äga rum.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 16.00.

§ 9 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 2 maj

AU10 Jämställdhet och åtgärder mot diskriminering

Punkt 1 (Jämställdhetspolitikens mål, styrning och organisation m.m.)

1. utskottet

2. res. 1 (SD)

3. res. 2 (C)

4. res. 3 (L)

5. res. 4 (KD)

Förberedande votering 1:

15 för res. 3

14 för res. 4

264 avstod

56 frånvarande

Kammaren biträdde res. 3.

Förberedande votering 2:

16 för res. 2

13 för res. 3

261 avstod

59 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Jakob Forssmed (KD) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats som frånvarande.

Prot. 2017/18:108
3 maj

Förberedande votering 3:

36 för res. 1

16 för res. 2

240 avstod

57 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

211 för utskottet

36 för res. 1

46 avstod

56 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 73 M, 22 MP, 18 V

För res. 1: 30 SD, 6 -

Avstod: 1 M, 16 C, 15 L, 14 KD

Frånvarande: 15 S, 9 M, 12 SD, 3 MP, 6 C, 3 V, 4 L, 2 KD, 2 -

Punkt 3 (Jämställdhet i arbetslivet i övrigt)

1. utskottet

2. res. 8 (V)

Votering:

156 för utskottet

18 för res. 8

119 avstod

56 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 30 SD, 22 MP, 6 -

För res. 8: 18 V

Avstod: 74 M, 16 C, 15 L, 14 KD

Frånvarande: 15 S, 9 M, 12 SD, 3 MP, 6 C, 3 V, 4 L, 2 KD, 2 -

Punkt 4 (Hedersrelaterat våld i vissa miljöer)

1. utskottet

2. res. 11 (M, C, L, KD)

Votering:

173 för utskottet

119 för res. 11

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 29 SD, 22 MP, 18 V, 6 -

För res. 11: 74 M, 16 C, 15 L, 14 KD

Frånvarande: 15 S, 9 M, 13 SD, 3 MP, 6 C, 3 V, 4 L, 2 KD, 2 -

Punkt 6 (Åtgärder mot diskriminering)

1. utskottet

2. res. 18 (V)

Votering:

136 för utskottet

18 för res. 18

139 avstod

56 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 22 MP, 16 C

För res. 18: 18 V

Avstod: 74 M, 30 SD, 15 L, 14 KD, 6 -

Frånvarande: 15 S, 9 M, 12 SD, 3 MP, 6 C, 3 V, 4 L, 2 KD, 2 -

Punkt 7 (Utvärdering av diskrimineringslagen m.m.)

1. utskottet

2. res. 21 (M, SD, L)

Votering:

151 för utskottet

124 för res. 21

18 avstod

56 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 22 MP, 16 C, 14 KD, 1 -

För res. 21: 74 M, 30 SD, 15 L, 5 -

Avstod: 18 V

Frånvarande: 15 S, 9 M, 12 SD, 3 MP, 6 C, 3 V, 4 L, 2 KD, 2 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SfU28 Riksrevisionens rapport om konsekvensanalyser inför migrationspolitiska beslut

Kammaren biföll utskottets förslag.

KU45 Händelserapportering och sekretess hos Sjöfartsverket och andra statliga myndigheter

Kammaren biföll utskottets förslag.

KU34 Fri- och rättigheter, m.m.*Punkt 1 (Rättighetsskydd för en enskild mot en annan enskild)*

1. utskottet

2. res. 1 (M)

Votering:

218 för utskottet

74 för res. 1

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Prot. 2017/18:108
3 maj

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 29 SD, 22 MP, 16 C, 18 V, 15 L, 14 KD, 6 -

För res. 1: 74 M

Frånvarande: 15 S, 9 M, 13 SD, 3 MP, 6 C, 3 V, 4 L, 2 KD, 2 -

Punkt 2 (En äganderätts- och näringsfrihetskommision)

1. utskottet

2. res. 2 (M, C, L, KD)

Votering:

174 för utskottet

118 för res. 2

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 30 SD, 22 MP, 18 V, 6 -

För res. 2: 73 M, 16 C, 15 L, 14 KD

Frånvarande: 15 S, 10 M, 12 SD, 3 MP, 6 C, 3 V, 4 L, 2 KD, 2 -

Elisabeth Svantesson (M) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats som frånvarande.

Punkt 5 (Diskriminering m.m.)

1. utskottet

2. res. 7 (SD)

Votering:

165 för utskottet

37 för res. 7

91 avstod

56 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 22 MP, 16 C, 15 L, 14 KD

För res. 7: 1 M, 30 SD, 6 -

Avstod: 73 M, 18 V

Frånvarande: 15 S, 9 M, 12 SD, 3 MP, 6 C, 3 V, 4 L, 2 KD, 2 -

Ellen Juntti (M) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat nej.

Punkt 7 (Återkallande av medborgarskap)

1. utskottet

2. res. 10 (SD)

Votering:

169 för utskottet

36 för res. 10

87 avstod

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 22 MP, 16 C, 18 V, 15 L

För res. 10: 30 SD, 6 -

Avstod: 73 M, 14 KD

Frånvarande: 15 S, 10 M, 12 SD, 3 MP, 6 C, 3 V, 4 L, 2 KD, 2 -

Punkt 14 (Mänskliga rättigheter i EU)

1. utskottet

2. res. 17 (M, C, L, KD)

3. res. 18 (V)

Förberedande votering:

120 för res. 17

19 för res. 18

154 avstod

56 frånvarande

Kammaren biträdde res. 17.

Jamal El-Haj (S) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markrats ha röstat ja.

Huvudvotering:

156 för utskottet

119 för res. 17

18 avstod

56 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 30 SD, 22 MP, 6 -

För res. 17: 74 M, 16 C, 15 L, 14 KD

Avstod: 18 V

Frånvarande: 15 S, 9 M, 12 SD, 3 MP, 6 C, 3 V, 4 L, 2 KD, 2 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 10 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde**AU13 En karensdag mindre i arbetslöshetsförsäkringen**

Kammaren biföll utskottets förslag.

SoU16 Apoteks- och läkemedelsfrågor*Punkt 1* (Läkemedelsförsäkringen)

1. utskottet

2. res. 1 (SD, C, V, L)

Votering:

208 för utskottet

85 för res. 1

56 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 74 M, 22 MP, 14 KD

För res. 1: 30 SD, 16 C, 18 V, 15 L, 6 -

Frånvarande: 15 S, 9 M, 12 SD, 3 MP, 6 C, 3 V, 4 L, 2 KD, 2 -

Prot. 2017/18:108
3 maj

Punkt 5 (Läkemedel till äldre)

1. utskottet
2. res. 5 (SD, L)

Votering:

242 för utskottet

51 för res. 5

56 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 74 M, 22 MP, 16 C, 18 V, 14 KD

För res. 5: 30 SD, 15 L, 6 -

Frånvarande: 15 S, 9 M, 12 SD, 3 MP, 6 C, 3 V, 4 L, 2 KD, 2 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SoU23 Vissa ändringar i läkemedelslagen

Kammaren biföll utskottets förslag.

UbU11 Studiestöd

Punkt 1 (Villkoren för studiemedel)

1. utskottet

2. res. 1 (C)

Votering:

262 för utskottet

16 för res. 1

14 avstod

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 73 M, 30 SD, 22 MP, 18 V, 15 L, 6 -

För res. 1: 16 C

Avstod: 14 KD

Frånvarande: 15 S, 10 M, 12 SD, 3 MP, 6 C, 3 V, 4 L, 2 KD, 2 -

Punkt 4 (Avskrivning av studieskulder och återbetalning av studieavgifter)

1. utskottet

2. res. 6 (SD)

3. res. 7 (V)

4. res. 8 (L)

Förberedande votering 1:

18 för res. 7

15 för res. 8

260 avstod

56 frånvarande

Kammaren biträdde res. 7.

Förberedande votering 2:

35 för res. 6

18 för res. 7

240 avstod

56 frånvarande

Kammaren biträdde res. 6.

Huvudvotering:

210 för utskottet

35 för res. 6

47 avstod

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 74 M, 22 MP, 16 C

För res. 6: 29 SD, 6 -

Avstod: 18 V, 15 L, 14 KD

Frånvarande: 15 S, 9 M, 13 SD, 3 MP, 6 C, 3 V, 4 L, 2 KD, 2 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

UbU16 Högskolan

Punkt 1 (Förslag till delmål)

1. utskottet

2. res. 1 (M, C, L, KD)

Votering:

174 för utskottet

119 för res. 1

56 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 30 SD, 22 MP, 18 V, 6 -

För res. 1: 74 M, 16 C, 15 L, 14 KD

Frånvarande: 15 S, 9 M, 12 SD, 3 MP, 6 C, 3 V, 4 L, 2 KD, 2 -

Punkt 2 (Kvalitetsutvärdering)

1. utskottet

2. res. 2 (M)

3. res. 3 (C)

Förberedande votering:

74 för res. 2

16 för res. 3

203 avstod

56 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Huvudvotering:

202 för utskottet

74 för res. 2

17 avstod

56 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Prot. 2017/18:108
3 maj

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 98 S, 30 SD, 22 MP, 18 V, 15 L, 13 KD, 6 -
För res. 2: 74 M
Avstod: 16 C, 1 KD
Frånvarande: 15 S, 9 M, 12 SD, 3 MP, 6 C, 3 V, 4 L, 2 KD, 2 -

Punkt 5 (System för finansiering)

1. utskottet
2. res. 9 (SD)
Votering:
149 för utskottet
36 för res. 9
108 avstod
56 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 22 MP, 15 L, 14 KD
För res. 9: 30 SD, 6 -
Avstod: 74 M, 16 C, 18 V
Frånvarande: 15 S, 9 M, 12 SD, 3 MP, 6 C, 3 V, 4 L, 2 KD, 2 -

Punkt 11 (Vissa lärosätesfrågor)

1. utskottet
2. res. 19 (SD)
Votering:
153 för utskottet
35 för res. 19
103 avstod
58 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 1 M, 1 SD, 22 MP, 16 C, 15 L
För res. 19: 1 M, 28 SD, 6 -
Avstod: 71 M, 18 V, 14 KD
Frånvarande: 15 S, 10 M, 13 SD, 3 MP, 6 C, 3 V, 4 L, 2 KD, 2 -

Åsa Coenraads (M) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Ellen Juntti (M) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat nej.

Punkt 16 (Tillgänglighet)

1. utskottet
2. res. 29 (V)
Votering:
273 för utskottet
18 för res. 29
58 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 73 M, 29 SD, 22 MP, 16 C, 15 L, 14 KD, 6 -

För res. 29: 18 V

Frånvarande: 15 S, 10 M, 13 SD, 3 MP, 6 C, 3 V, 4 L, 2 KD, 2 -

Johan Hultberg (M) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Punkt 17 (Validering och komplettering)

1. utskottet

2. res. 32 (V)

Votering:

170 för utskottet

18 för res. 32

104 avstod

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 29 SD, 22 MP, 15 L, 6 -

För res. 32: 18 V

Avstod: 74 M, 16 C, 14 KD

Frånvarande: 15 S, 9 M, 13 SD, 3 MP, 6 C, 3 V, 4 L, 2 KD, 2 -

Punkt 20 (Antagning till lärarutbildningar och kompletterande pedagogisk utbildning)

1. utskottet

2. res. 42 (KD)

Votering:

154 för utskottet

14 för res. 42

124 avstod

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 22 MP, 16 C, 18 V

För res. 42: 14 KD

Avstod: 74 M, 29 SD, 15 L, 6 -

Frånvarande: 15 S, 9 M, 13 SD, 3 MP, 6 C, 3 V, 4 L, 2 KD, 2 -

Punkt 21 (Särskilda frågor om lärarutbildningar)

1. utskottet

2. res. 45 (L)

Votering:

169 för utskottet

15 för res. 45

108 avstod

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Prot. 2017/18:108
3 maj

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 98 S, 1 SD, 22 MP, 16 C, 18 V, 14 KD
För res. 45: 15 L
Avstod: 74 M, 28 SD, 6 -
Frånvarande: 15 S, 9 M, 13 SD, 3 MP, 6 C, 3 V, 4 L, 2 KD, 2 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

UbU17 Forskning

Punkt 1 (Utbildnings- och forskningspolitiken)

1. utskottet
2. res. 1 (M, C, L, KD)

Votering:

173 för utskottet
119 för res. 1
57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 29 SD, 22 MP, 18 V, 6 -
För res. 1: 74 M, 16 C, 15 L, 14 KD
Frånvarande: 15 S, 9 M, 13 SD, 3 MP, 6 C, 3 V, 4 L, 2 KD, 2 -

Punkt 8 (Studiefinansiering och villkor för doktorander)

1. utskottet
2. res. 9 (KD)

Votering:

258 för utskottet
14 för res. 9
18 avstod
59 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 74 M, 29 SD, 21 MP, 16 C, 15 L, 5 -
För res. 9: 14 KD
Avstod: 17 V, 1 -
Frånvarande: 15 S, 9 M, 13 SD, 4 MP, 6 C, 4 V, 4 L, 2 KD, 2 -

Punkt 9 (Medicinsk forskning m.m.)

1. utskottet
2. res. 10 (M)

Votering:

153 för utskottet
74 för res. 10
64 avstod
58 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 22 MP, 18 V, 15 L

För res. 10: 74 M

Avstod: 28 SD, 16 C, 14 KD, 6 -

Frånvarande: 15 S, 9 M, 14 SD, 3 MP, 6 C, 3 V, 4 L, 2 KD, 2 -

Prot. 2017/18:108

3 maj

Punkt 11 (Jämställdhet i forskning m.m.)

1. utskottet

2. res. 16 (SD)

3. res. 18 (V)

Förberedande votering:

35 för res. 16

18 för res. 18

239 avstod

57 frånvarande

Kammaren biträdde res. 16.

Huvudvotering:

222 för utskottet

36 för res. 16

34 avstod

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 73 M, 22 MP, 15 L, 14 KD

För res. 16: 1 M, 29 SD, 6 -

Avstod: 16 C, 18 V

Frånvarande: 15 S, 9 M, 13 SD, 3 MP, 6 C, 3 V, 4 L, 2 KD, 2 -

Niklas Wykman (M) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

Punkt 13 (Forskningsinfrastruktur)

1. utskottet

2. res. 24 (SD)

Votering:

183 för utskottet

35 för res. 24

74 avstod

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 S, 22 MP, 16 C, 18 V, 15 L, 14 KD

För res. 24: 29 SD, 6 -

Avstod: 74 M

Frånvarande: 15 S, 9 M, 13 SD, 3 MP, 6 C, 3 V, 4 L, 2 KD, 2 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 11 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:
Proposition
2017/18:245 Nya skatteregler för företagssektorn

Motioner

med anledning av prop. 2017/18:99 Vårändringsbudget för 2018
2017/18:4163 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD)

med anledning av prop. 2017/18:100 2018 års ekonomiska vårproposition
2017/18:4156 av Annie Lööf m.fl. (C)
2017/18:4161 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD)
2017/18:4162 av Ulf Kristersson och Elisabeth Svantesson (M)
2017/18:4166 av Jan Björklund m.fl. (L)
2017/18:4167 av Andreas Carlson m.fl. (KD)

med anledning av prop. 2017/18:229 Miljöinformation om drivmedel
2017/18:4138 av Jens Holm m.fl. (V)
2017/18:4152 av Kristina Yngwe m.fl. (C)

med anledning av prop. 2017/18:237 Elmarknadsfrågor
2017/18:4136 av Birger Lahti m.fl. (V)

med anledning av skr. 2017/18:98 Redovisning av skatteutgifter 2018
2017/18:4168 av Olle Felten m.fl. (-)
2017/18:4169 av David Lång (SD)

med anledning av skr. 2017/18:238 En klimatstrategi för Sverige
2017/18:4148 av Olle Felten m.fl. (-)
2017/18:4153 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD)
2017/18:4154 av Martin Kinnunen m.fl. (SD)

§ 12 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 2 maj

2017/18:521 Flexjobb

av *Lars Beckman* (M)

till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)

2017/18:522 Kvaliteten i sfi-undervisningen

av *Maria Stockhaus* (M)

till statsrådet Anna Ekström (S)

2017/18:523 Amorteringskrav och fallande nyproduktion på bostads- marknaden

av *Isabella Hökmark* (M)

till statsrådet Per Bolund (MP)

2017/18:524 Ändringar i utlänningslagen

av *Kent Ekeröth* (SD)

till statsrådet *Heléne Fritzon* (S)

2017/18:525 Haparandabanan

av *Birger Lahti* (V)

till statsrådet *Tomas Eneroth* (S)

2017/18:526 Långa vårdköer till BUP

av *Katarina Brännström* (M)

till socialminister *Annika Strandhäll* (S)

Prot. 2017/18:108

3 maj

§ 13 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 2 maj

2017/18:1241 En samisk sanningskommission

av *Mia Sydow Mölleby* (V)

till kultur- och demokratiminister *Alice Bah Kuhnke* (MP)

2017/18:1242 Turkiet och flyktingspionage

av *Amineh Kakabaveh* (V)

till utrikesminister *Margot Wallström* (S)

2017/18:1243 Tvångskonvertering för att få gifta sig

av *Robert Hannah* (L)

till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)

§ 14 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 2 maj

2017/18:1209 Radiotjänsts metoder för att driva in tv- och radioavgiften

av *Lars Beckman* (M)

till kultur- och demokratiminister *Alice Bah Kuhnke* (MP)

2017/18:1208 Kontroll av post med misstänkt stöldgods

av *Eva Lohman* (M)

till statsrådet *Peter Eriksson* (MP)

2017/18:1221 Arbetsituationen hos socialtjänsten

av *Boriana Åberg* (M)

till statsrådet *Lena Hallengren* (S)

2017/18:1223 Irans medverkan i Stockholm Forum on Gender Equality

av *Sofia Damm* (KD)

till utrikesminister *Margot Wallström* (S)

Prot. 2017/18:108
3 maj

2017/18:1222 Regeringens syn på den politiska utvecklingen på Kuba
av *Sofia Damm* (KD)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2017/18:1224 Trafikverkets förslag till ny vägklassificering

av *Anna-Caren Säterberg* (S)

till statsrådet Tomas Eneroth (S)

2017/18:1227 Små organisationer som får statliga bidrag

av *Lars Beckman* (M)

till statsrådet Per Bolund (MP)

2017/18:1203 Situationen för kvinnor och barn i irakiska flyktingläger

av *Yasmine Posio Nilsson* (V)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2017/18:1204 Återvinning av glykol

av *Pyry Niemi* (S)

till miljöminister Karolina Skog (MP)

2017/18:1205 Kinapaket

av *Johan Nissinen* (SD)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

§ 15 Kammaren åtskildes kl. 16.26.

Sammanträdet leddes
av talmannen från dess början till ajourneringen kl. 13.55,
av förste vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 14.55 och
av tredje vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

ANDERS NORIN

/Olof Pilo

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Anmälan om fördröjt svar på interpellation	1
§ 3 Ärenden för hänvisning till utskott	1
§ 4 En karensdag mindre i arbetslöshetsförsäkringen	2
Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2017/18:AU13	2
(Beslut fattades under § 10.).....	2
§ 5 Apoteks- och läkemedelsfrågor	2
Socialutskottets betänkande 2017/18:SoU16	2
Anf. 1 EMMA HENRIKSSON (KD).....	2
Anf. 2 CHRISTINA ÖSTBERG (SD).....	3
Anf. 3 BARBRO WESTERHOLM (L).....	4
Anf. 4 ANNA-LENA SÖRENSON (S).....	5
Anf. 5 LENA ASPLUND (M).....	6
Anf. 6 JAN LINDHOLM (MP).....	8
(Beslut fattades under § 10.).....	9
§ 6 Vissa ändringar i läkemedelslagen	9
Socialutskottets betänkande 2017/18:SoU23	9
(Beslut fattades under § 10.).....	9
§ 7 Studiestöd, Högskolan och Forskning.....	9
Utbildningsutskottets betänkande 2017/18:UbU11	9
Utbildningsutskottets betänkande 2017/18:UbU16	9
Utbildningsutskottets betänkande 2017/18:UbU17	9
Anf. 7 ERIK BENGTZBOE (M).....	9
Anf. 8 ROBERT STENKVIST (SD).....	12
Anf. 9 FREDRIK CHRISTENSSON (C).....	14
Anf. 10 CHRISTER NYLANDER (L).....	16
Anf. 11 ANNIKA ECLUND (KD).....	18
Anf. 12 THOMAS STRAND (S)	20
Anf. 13 ERIK BENGTZBOE (M) replik	23
Anf. 14 THOMAS STRAND (S) replik	23
Anf. 15 ERIK BENGTZBOE (M) replik	24
Anf. 16 THOMAS STRAND (S) replik	24
Anf. 17 FREDRIK CHRISTENSSON (C) replik.....	25
Anf. 18 THOMAS STRAND (S) replik	25
Anf. 19 FREDRIK CHRISTENSSON (C) replik.....	26
Anf. 20 THOMAS STRAND (S) replik	26
Anf. 21 ELISABET KNUTSSON (MP)	27
Anf. 22 ERIK BENGTZBOE (M) replik	28
Anf. 23 ELISABET KNUTSSON (MP) replik	29
Anf. 24 ERIK BENGTZBOE (M) replik	29
Anf. 25 ELISABET KNUTSSON (MP) replik	29
Anf. 26 DANIEL RIAZAT (V).....	29
(Beslut fattades under § 10.).....	30
Ajournering.....	30
Återupptaget sammanträde.....	30
§ 8 Frågestund.....	30
Anf. 27 FÖRSTE VICE TALMANNEN.....	30

<i>Regeringens migrationspolitik och terrorhotet</i>	31
Anf. 28 ADAM MARTTINEN (SD)	31
Anf. 29 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S)	31
Anf. 30 ADAM MARTTINEN (SD)	31
Anf. 31 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S)	32
<i>Alternativ till förbud mot dieslbilar</i>	32
Anf. 32 JESSICA ROSENCRANTZ (M)	32
Anf. 33 Statsrådet TOMAS ENEROTH (S)	32
Anf. 34 JESSICA ROSENCRANTZ (M)	33
Anf. 35 Statsrådet TOMAS ENEROTH (S)	33
<i>Åtgärder mot brottslighet i segregerade områden</i>	33
Anf. 36 ROGER HADDAD (L)	33
Anf. 37 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S)	33
Anf. 38 ROGER HADDAD (L)	34
Anf. 39 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S)	34
<i>Rätten till personlig assistans</i>	34
Anf. 40 EMMA HENRIKSSON (KD)	34
Anf. 41 Statsrådet LENA HALLENGREN (S)	34
Anf. 42 EMMA HENRIKSSON (KD)	35
Anf. 43 Statsrådet LENA HALLENGREN (S)	35
<i>Handläggningstiderna för utbyggnaden av bredband</i>	35
Anf. 44 ANDERS ÅKESSON (C)	35
Anf. 45 Statsrådet TOMAS ENEROTH (S)	36
Anf. 46 ANDERS ÅKESSON (C)	36
Anf. 47 Statsrådet TOMAS ENEROTH (S)	36
<i>Oseriösa aktörer i skolsektorn</i>	36
Anf. 48 MATILDA ERNKRANS (S)	36
Anf. 49 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	37
Anf. 50 MATILDA ERNKRANS (S)	37
Anf. 51 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	37
<i>Regeringens vision om LSS</i>	38
Anf. 52 ANNIKA HIRVONEN FALK (MP)	38
Anf. 53 Statsrådet LENA HALLENGREN (S)	38
Anf. 54 ANNIKA HIRVONEN FALK (MP)	38
Anf. 55 Statsrådet LENA HALLENGREN (S)	38
<i>Statlig närvaro och klyftorna mellan regioner</i>	39
Anf. 56 PETER HELANDER (C)	39
Anf. 57 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	39
Anf. 58 PETER HELANDER (C)	39
Anf. 59 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	40
<i>Vägstandarden på landsbygden</i>	40
Anf. 60 JIMMY STÅHL (SD)	40
Anf. 61 Statsrådet TOMAS ENEROTH (S)	40
Anf. 62 JIMMY STÅHL (SD)	40
Anf. 63 Statsrådet TOMAS ENEROTH (S)	41
<i>Reglering av spelmarknaden och hästnäringens framtida finansiering</i>	41
Anf. 64 AMNE ALI (S)	41
Anf. 65 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	41
Anf. 66 AMNE ALI (S)	42

Anf. 67 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	42
<i>Konkurrenssituationen i transportsektorn</i>	42
Anf. 68 RIKARD LARSSON (S).....	42
Anf. 69 Statsrådet TOMAS ENEROTH (S).....	42
Anf. 70 RIKARD LARSSON (S).....	43
Anf. 71 Statsrådet TOMAS ENEROTH (S).....	43
<i>Statlig närvaro i hela landet</i>	43
Anf. 72 ÅSA ERIKSSON (S).....	43
Anf. 73 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	44
Anf. 74 ÅSA ERIKSSON (S).....	44
Anf. 75 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	44
<i>Slopade besparingskrav i LSS-utredningen</i>	44
Anf. 76 MIKAEL DAHLQVIST (S).....	44
Anf. 77 Statsrådet LENA HALLENGREN (S).....	45
Anf. 78 MIKAEL DAHLQVIST (S).....	45
Anf. 79 Statsrådet LENA HALLENGREN (S).....	45
<i>Gotland som pilotlän för förnybar energiproduktion</i>	45
Anf. 80 DAVID LINDVALL (S)	45
Anf. 81 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S)	46
Anf. 82 DAVID LINDVALL (S).....	46
Anf. 83 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S)	46
<i>Information till pensionärer om rätten till bostadstillägg</i>	46
Anf. 84 HILLEVI LARSSON (S).....	46
Anf. 85 Statsrådet LENA HALLENGREN (S).....	47
Anf. 86 FÖRSTE VICE TALMANNEN.....	47
Anf. 87 HILLEVI LARSSON (S).....	47
Anf. 88 Statsrådet LENA HALLENGREN (S).....	47
<i>Utlandsfödda kvinnors försörjning</i>	48
Anf. 89 CARINA OHLSSON (S)	48
Anf. 90 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S)	48
Anf. 91 CARINA OHLSSON (S)	48
Anf. 92 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S)	49
Ajournering	49
Återupptaget sammanträde	49
§ 9 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 2 maj	49
AU10 Jämställdhet och åtgärder mot diskriminering	49
SfU28 Riksrevisionens rapport om konsekvensanalyser inför migrationspolitiska beslut	51
KU45 Händelserapportering och sekretess hos Sjöfartsverket och andra statliga myndigheter	51
KU34 Fri- och rättigheter, m.m.	51
§ 10 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	53
AU13 En karensdag mindre i arbetslöshetsförsäkringen.....	53
SoU16 Apoteks- och läkemedelsfrågor	53
SoU23 Vissa ändringar i läkemedelslagen	54
UbU11 Studiestöd	54
UbU16 Högskolan.....	55
UbU17 Forskning	58
§ 11 Bordläggning	60

Prot. 2017/18:108	§ 12 Anmälan om interpellationer	60
3 maj	§ 13 Anmälan om frågor för skriftliga svar	61
-----	§ 14 Anmälan om skriftliga svar på frågor	61
	§ 15 Kammaren åtskildes kl. 16.26.	62